

Jaarverslag 2021

24 april 2022

Beste natuurliefhebber,

Als de aarde een dag zou bestaan, dan verschijnt de mens in de laatste 5 minuten. Het grootste deel van die tijd waren we jager-verzamelaars. In de laatste seconden werd de mens eerst boer, toen fabrieksarbeider en vervolgens kenniswerker.

We zijn geëvolueerd in en met natuur. We zijn natuur. Het is nog maar sinds heel erg kort dat we ons vooral binnen bevinden, vaak gekluisterd aan schermen, afgescheiden van onze natuurlijke omgeving. Wat betekent dat? Steeds meer onderzoek laat zien dat heel veel kinderen leiden aan een 'natuurtekortstoornis' (Richard Louv). Doordat kinderen geïsoleerd zijn geraakt van de natuurlijke omgeving, kunnen ze zich minder goed concentreren, gaan ze fysiek achteruit, herstellen ze minder snel van emotionele gebeurtenissen en zijn ze minder creatief.

In de nieuwe meerjarenvisie van IVN geven we aan dat het daarom nu meer dan ooit van belang is om mensen op dagelijkse basis weer te verbinden met de natuurlijke leefomgeving. Van de groene kinderopvang tot het groene verpleeghuis en alles daar tussenin. Door regelmatig contact met natuur worden we gezonder en gelukkiger én we maken ruimte voor de andere plant- en diersoorten met wie we ons land delen.

We zijn trots om iedere dag met ruim 27.600 leden en vrijwilligers en zo'n 200 professionals te mogen werken aan deze missie. We nodigen organisaties met ambities op dit gebied van harte uit om samen te werken aan deze opgave. We richten ons ook op de 1,5 miljoen mensen die volgens onderzoek van Motivaction graag iets willen betekenen voor groen en natuur in de directe leefomgeving. We bieden hen handelingsperspectief om laagdrempelig bij te dragen aan de natuur in hun eigen omgeving.

We zijn trots op de groei van IVN en optimistisch over de toekomst. Steeds meer mensen beseffen dat een gelukkig en gezond leven op onze planeet alleen kan in harmonie met de natuurlijke omgeving. Als IVN dragen we daar graag aan bij!

Jelle de Jong (directeur-bestuurder) en Hans Gilissen (voorzitter Raad van Toezicht)

Inhoudsopgave

IVN in 2021	4
Terugblik 2021	5
Vrijwilligers	5
Activiteiten door de afdelingen	6
Educatie	9
Natuur en duurzaamheid	12
Communicatie	13
Fondsenwerving	16
Thema's	17
Kind & Natuur	18
Natuur in de Buurt	21
Natuur & Recreatie	25
Natuur & Gezondheid	28
Jongeren	32
Bestuur en organisatie	35
Eén vereniging	36
Fusie ANMEC	36
Innovatie en duurzaamheid BV te Utrecht	36
Medewerkers	36
Managementteam	37
Landelijke Raad	38
Raad van Toezicht	38
Verantwoordingsverklaring	39
Financieel beleid	41
Algemeen	42
Bestuurlijke en financiële richtlijnen	43
Samenvatting financiële resultaten	44
Toekomst, begroting 2022 en Vereniging IVN	45
Jaarrekening	47

IVN in 2021

Terugblik 2021

In 2021 had Nederland nog te maken met de coronapandemie. Gelukkig raakten we steeds bedrevener in online educatie. We misten het samen buiten zijn, maar ontdekten ook dat we online veel mensen kunnen bereiken. Nederlanders herontdekten het belang van groen en natuur in de directe leefomgeving.

Samenwerken voor onze missie

Na meer dan drie jaar voorbereiding zijn de IVN stichting en vereniging in 2021 samengevoegd en gefuseerd tot de nieuwe vereniging IVN. Met deze fusie van de stichting, waarin de beroepsorganisatie was georganiseerd, en de vereniging, waarin de afdelingen en leden waren georganiseerd, zijn we weer één vereniging. Deze structuur biedt IVN de juiste basis om vanuit 12 provinciale kantoren met beroepskrachten en 160 vrijwilligersafdelingen nog hechter samen te werken voor onze missie. Behalve een organisatorische verandering wilde IVN ook inhoudelijk een stap vooruit maken. Daarom is in 2021 een nieuwe meerjarenvisie opgesteld met een focus op samenwerking tussen de beroepsorganisatie en de afdelingen. We vinden steeds beter een evenwicht tussen de lokale wijsheid en vindingrijkheid van afdelingen enerzijds, en het brede netwerk en de ontwikkel- en organisatiekracht van de beroepsorganisatie anderzijds. Met de fusie wordt dit evenwicht verder versterkt. Het programma 'Samen meer bereiken' heeft hier in 2021 verder op ingezet met adviezen en trainingen voor de afdelingen. Naast deze focus op onze interne samenwerking geven we in de nieuwe meerjarenvisie ook aan nog nadrukkelijker in te willen zetten op een 'systeemverandering'. Een verandering die ertoe leidt dat groen, natuur en biodiversiteit een veel prominenter plek gaan krijgen in onderwijs, zorg, werk, wonen, recreatie en daarmee in het dagelijks leven van mensen.

Meerjarenvisie 2021-2025

<https://www.ivn.nl/ivn-jaarplannen>

Winnaar Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs

Op 21 juni werd IVN live op Radio 1 verrast met het heuglijke nieuws dat we de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs hadden gewonnen! Op 16 november 2021 overhandigde Koningin Máxima de prijs in Radio Kootwijk. Het Cultuurfonds kende

de prijs toe aan IVN omdat we jaarlijks duizenden mensen in contact brengen met de natuur en daarbij aandacht hebben voor groepen voor wie de natuur niet vanzelfsprekend is. Met de prijs van € 150.000 kunnen we nóg meer mensen in contact te brengen met de natuur. Een prachtige waardering voor iedereen verbonden aan IVN en ook breder voor de natuurbeweging.

After movie PBCF prijs

<https://www.youtube.com/watch?v=LoYVUGuj8pE>

Financieel gezond

IVN groeide ook in het afgelopen jaar weer financieel. Dat gebeurde ondanks het feit dat onze locaties voor natuurbeleving voor kinderen en jongeren in Apeldoorn en Orvelte nauwelijks gasten konden ontvangen. We realiseerden een positief resultaat, waardoor we een financieel gezonde organisatie blijven.

Leden

IVN telde in 2021 27.625 leden. Per 2021 hanteren we een aangepaste, meer betrouwbare methodiek voor het vaststellen van het aantal leden. De peildatum staat nu op 30 december, waardoor het totaal ledenaantal eind 2021 ondanks een netto stijging van 1.250 leden nagenoeg gelijk is gebleven ten opzichte van het ledenaantal eind 2020.

Vrijwilligers

Bij IVN zijn duizenden vrijwilligers actief. Ze spelen een belangrijke rol in de bewustwording van de waarde van natuur en het belang van duurzaamheid. De meeste vrijwilligers zijn actief bij een van de 160 afdelingen in het land. Zij organiseren heel veel activiteiten in en over de (plaatselijke) natuur, zoals excursies door natuurgebieden, cursussen, vergroening van straten en buurten en natuurlessen voor het basisonderwijs. Ook zijn vrijwilligers actief voor landelijke en regionale campagnes en landelijke (jeugd)werkgroepen.

Bereikmeting 2021

Ieder jaar wordt er onderzoek gedaan naar alle activiteiten binnen IVN. Dit jaar hebben 77 IVN-afdelingen meegedaan aan het onderzoek en informatie aangeleverd om een overzicht te geven van alle activiteiten binnen IVN. Met behulp van het totaal aantal leden van de afdelingen in

2021 (27.625) is er een schatting gemaakt voor onderstaande cijfers.

In 2021 zijn er meerdere activiteiten afgelast door de coronamaatregelen. Geschat zijn er in totaal meer dan 11.000 activiteiten georganiseerd. Hiermee werden ongeveer 220.000 mensen bereikt. Hieronder volgt een overzicht van alle activiteiten en het aantal deelnemers.

Soort activiteit	Aantal activiteiten	Deelnemers
Excursies	3.427	44.729
Lezingen	348	5.109
Workshops/cursussen	309	5.193
Open dagen	374	74.435
Activiteiten voor ouderen	575	3.398
Activiteiten natuur- en landschapsbeheer	2.807	18.236
Onderzoeken (bv. tellingen)	1.584	5.066
Webinars, online lezingen of online cursussen	194	4.483
Bijzondere activiteiten (bv. Groepsuitjes)	1.007	31.902
Activiteiten van eigen jeugd- en jongerenclubs	82	1.404
Activiteiten voor jeugd en jongeren (bv. Sloopjesdagen)	411	9.140
Overige activiteiten	160	19.710

IVN-afdelingen deden ook actief mee aan landelijke projecten en campagnes zoals Sloopjesdagen, Moestuiniëren en Fête de la Nature. Sommige activiteiten gingen niet door vanwege de coronamaatregelen. Geschat hebben er in totaal 11.055 mensen deelgenomen aan de activiteiten van de landelijke projecten. De landelijke campagnes Sloopjesdagen en Fête de la Nature blijken het populairst bij de afdelingen.

Tot slot is dit jaar wederom onderzocht welke effecten de coronamaatregelen hebben gehad op de afdelingen:

- 12% van de afdelingen hebben aangegeven dat leden opzeggen door het ontbreken van activiteiten.
- 88% van de afdelingen zagen een sterke afname in activiteiten.
- Ondanks dalende activiteiten zegt 43% van de afdelingen juist een toename te zien in aantal leden door groeiende interesse in de natuur.

'In veilige handen' beleid

Het 'In veilige handen' beleid, dat de sociale veiligheid binnen IVN stimuleert, krijgt een steeds prominentere plek in de afdelingen. In 2021 werden 361 Verklaringen Omtrent Gedrag (VOG's) aangevraagd via de IVN Servicedesk.

Cursushuis

Het Cursushuis ondersteunt afdelingen met hun cursussen door standaardmateriaal te leveren, maar bijvoorbeeld ook met advies en handleidingen. Veel vrijwilligers worden door hun afdeling opgeleid tot gecertificeerd Natuurgids, Natuurouder, Schoolgids, Jeugdbegeleider, Klimaatgids of Landschapsgids. Daarin staan natuur én didactiek centraal. Daarnaast organiseren IVN'ers een breed scala aan groene cursussen, zoals vogelcursussen, insectencursussen en paddenstoelencursussen. In 2021 werden ondanks de coronamaatregelen zo'n 44 cursussen en trainingen georganiseerd door de afdelingen met in totaal zo'n 1.000 deelnemers. Er werden in 2021 vijf natuurgidsenopleidingen afgerond.

Activiteiten door de afdelingen

Bomenfestival (afdelingen in Limburg)

In het najaar van 2021 organiseerden alle afdelingen in Limburg samen het bomenfestival. Er vonden meer dan veertig activiteiten plaats, zoals wilgen knotten met jongeren, een Tiny Forest aanplanten in Hoensbroek en een gegidste boswandeling voor senioren in Venray. 'Onze samenwerking maakt alles makkelijker' geeft Arie

Boersma, voorzitter district Limburg, aan. Met het bomenfestival Limburg wilden de afdelingen niet alleen samen een feestje vieren, maar wilden ze ook aandacht vragen voor het belang van bomen en hoe moeilijk veel bomen het nu hebben. Door luchtvervuiling, droogte en bodemverschraling wordt hun veerkracht aangetast.

Schone Rivieren Expeditie (IVN Maas en Waal)

De rivieren de Maas en de Waal vormen een belangrijk onderdeel van het werkgebied van de afdeling IVN Maas en Waal. De vervuiling van de oevers is de afdeling een doorn in het oog. Om de bewustwording rondom plasticvervuiling te vergroten organiseerde de afdeling in het najaar een Schone Rivieren Expeditie. Dertig deelnemers gingen in het recent ontwikkelde natuurgebied de Afferdense en Deestse Waarden gewapend met plastic zakken en afvalknijpers op struintocht. Vijf kilometer verder en twee uur later hadden ze 460 kilo afval opgeruimd: een container vol. Voorzitter en coördinator van de vogelwerkgroep Bert van Haaften: 'Met de expeditie hebben we deelnemers laten zien en ervaren dat plasticsoep geen ver-van-je-bed-show is. Vervuiling vindt ook in je eigen omgeving plaats.' Door de positieve reacties van de deelnemers is de afdeling een Schone Rivieren-werkgroep gestart om expedities en opruimacties te organiseren.

Vogels en 24UurNatuur (IVN Den Bosch)

De werkgroep Natuurbeleving op Maat van IVN Den Bosch organiseert natuuractiviteiten voor kwetsbare mensen. Ze ontwikkelden een map met grote, geplastificeerde foto's van de meest voorkomende tuinvogels, wetenswaardigheden over de vogels en hun Brabantse namen. Het bekijken en tellen van vogels met deze map werd aangeboden bij verzorgingshuis De Grevelingen in Den Bosch. De bewoners konden naar vogelgeluiden luisteren, pindaslingers en vetbollen maken en de vogels dagelijks voeren. Later in het jaar organiseerde de afdeling een 24UurNatuur-beleving voor jongeren. Het idee werd opgezet door een werkgroep van IVN-jongeren en Jongerenambassadeurs. Meer dan twintig jongeren, twee natuurgidsen en een enthousiast organisatieteam begonnen op 18 september aan de 24UurNatuur bij het Engelermeer in Den Bosch. Samen hebben ze vleermuizen gespot, een kampvuur gemaakt, vogels bekeken en in een permacultuurtuin gewerkt. Harry van Haren, co-voorzitter IVN Den Bosch: 'We hebben veel geleerd van deze eerste 24UurNatuur. Het belangrijkste is wel dat jonge mensen minstens zo betrokken zijn bij de natuur als wijzelf.'

Jubileumactiviteit (IVN Maastricht)

Ter ere van het 50-jarige jubileum van IVN Maastricht werd een coronaproof jubileumactiviteit georganiseerd. Mensen konden met zijn tweeën op pad gaan met een digitale gids op iPad of telefoon. IVN'er Vanessa Ali, handig met technologie, maakte filmpjes bij bijzondere punten op de route, zoals bij een rotstuint, verborgen atletiekbaan of zeldzame boom. Deelnemers kregen een zakje bloemrijk zaad en na afloop konden ze een gratis kopje koffie to go halen. Een ander hoogtepunt van het jaar was een project van de nieuwe werkgroep Beheer en Onderhoud van Projecten. Een kunstenaar ontwierp een stevige, duurzame trap naar de 'jubileumlocatie' van IVN Maastricht. Op deze plek is bij het 25-jarig jubileum een eik en een beuk geplant en bij het 40-jarige jubileum een cirkel van silex met een zitbank en een meidoornhaag geplaatst. Vanaf de bank heb je een fantastisch uitzicht over het riviertje Jeker en het dal. Eén van de leden schreef daarover een prachtig gedicht, dat in de trap is verwerkt.

Insectenhotel (IVN Waterland)

De insecten- en spinnenwerkgroep en de heemtuinwerkgroep van IVN Waterland sloegen de handen ineen om in het voorjaar een groot insectenhotel te bouwen. In Heemtuin de Dwarsgouw in Purmerend werd met materialen uit de buurt en eigen tuin een 2,4 meter lang en

2 meter hoog hotel gebouwd. De omgeving is zo bijvriendelijk mogelijk gemaakt met zandbak voor zandbijen en inheemse planten zoals smeewortel en kattenstaart om de bijen van voedsel te voorzien. Iedere derde zondag van de maand legt IVN Waterland een brug naar het eiland waar het bijenhotel staat, zodat geïnteresseerden het hotel kunnen bekijken. Tijdens de opening kwamen er dertig enthousiaste mensen langs.

Biodiversiteit en jongeren (IVN West-Betuwe)

Bert Vos, lid van IVN West-Betuwe, gaf in het voorjaar met vier andere IVN'ers een workshop over biodiversiteit aan 300 leerlingen van het Lingeboorh College in Geldermalsen. De leerlingen werkten in opdracht van de gemeente aan het verhogen van de biodiversiteit. Bert merkte dat de afstand tussen kinderen en natuur alleen maar groter wordt naarmate ze ouder worden. Pas veel later zijn ze weer terug te zien bij de IVN activiteiten, vaak wanneer ze zelf kinderen hebben. Met het IVN Jongeren Adviesbureau hebben de IVN'ers via school de kans om jongeren toch iets mee te geven over de natuur. De jongeren werden meegenomen op natuurexcursie op de fiets, waar ze bij verschillende stops meer leerden over biodiversiteit. Met bingokaarten en loeppotjes met bodemdierjes ontdekten dertien brugklassen dat dieren en planten altijd met elkaar in verbinding staan.

Biologisch baggeren (IVN Eerbeek e.o.)

IVN Eerbeek e.o. onderhoudt natuurtuin de Harmanahof in Loenen. Het gebied is omgevormd van vlindertuin tot een flora- en faunavriendelijke natuurtuin met een poel, een moerassig deel, een houtwal en bloemrijk grasland. Een stenen muurtje, een insectenflat en een beestentoren zorgen voor diversiteit aan flora en fauna. Op de bodem van de poel ontstond een sliblaag, die normaal gesproken machinaal wordt gebaggerd. Het nadeel is dat je het milieu in de poel dan ernstig verstoort. IVN'er Maria Bruggink hoorde over biologisch baggeren, waarbij micro-organismen in de poel worden gezet, die schadelijke stoffen omzetten in nuttige stoffen. Door toevoeging van levende kleiballen wordt de sliblaag afgebroken. Biologisch baggeren vraagt om actief beheer, zoals het maaien en knippen van waterplanten en het verwijderen van bladeren in de herfst. Als je al het organische materiaal op een hoop verzamelt, kan je dit later weer gebruiken als compost. De composthoppen zijn ook ideale schuil- en nestgelegenheden voor ringslangen en andere dieren. Zo probeert IVN Eerbeek alle reststromen te gebruiken en de biodiversiteit te versterken.

Informatieroutes (IVN Zoetermeer)

In samenwerking met KNNV Zoetermeer organiseerden IVN Zoetermeer in het Libellenreservaat en het Balijbos twee informatieroutes. Vanwege de coronamaatregelen was het niet mogelijk om groepsexcursies te organiseren en daarom werd ervoor gekozen om routes te maken die je op eigen initiatief kan lopen. De route is ongeveer anderhalve kilometer met daarlangs tientallen informatiebordjes. Deze bordjes staan op plekken bij planten en grassen die de deelnemers dagelijks zien staan, maar waar ze tot nu toe altijd aan voorbijliepen. Zo kan iedere voorbijganger zich op elk moment van de dag laten 'bijpraten' over wat de natuur ons voorschotelt. Deelnemers reageerden enthousiast en daarom is er in het najaar ook een paddenstoelenroute bijgekomen.

'Mimicry' Tentoonstelling (IVN Woerden)

IVN Woerden ontwikkelde in 2021 een tentoonstelling over mimicry, ofwel 'na-aperij' in de natuur, in NME-centrum InBredius. Kinderen en andere bezoekers werden uitgedaagd zelf op onderzoek uit te gaan naar hoe dieren en planten overleven door iets na te doen. Zo was er een bak

met wandelende takken, die met hun kleur en vorm helemaal opgaan in het groen. Ook was er een boom met vlinders, waarvan sommige giftige dieren nabootsen om niet opgegeten te worden.

Educatie

Op het gebied van educatie was 2021 opnieuw een bewogen jaar. Aan de ene kant zien we grotere vertrouwdheid en flexibiliteit in online leren. Mensen uit heel Nederland, en soms zelfs daarbuiten, haken aan op webinars die anders een lokale lezing waren gebleven. Tegelijkertijd zijn steeds meer mensen schermmoe. De behoefte aan samen leren over de natuur, binnen en buiten, blijft groot en lijkt alleen maar toe te nemen. Maar door de constante wisseling van regels omtrent groepsgrootte is er ook een afwachtende houding. Dit is jammer én zeer begrijpelijk: een cursus organiseren kost tijd en energie en het is zonde om op het laatste moment af te moeten zeggen of steeds opnieuw door te schuiven. Toch gebeurde er ook in 2021 veel op het gebied van educatie.

Cursushuis

Vaste ondersteuning

De groep vaste vrijwilligers van het Cursushuis, Cursuscoaches en de Meetlat commissie hebben zich afgelopen jaar weer keihard ingezet. Zij helpen de teams in de afdelingen die een Natuurgidsenopleiding willen starten met advies en wijzen het label 'IVN Natuurgidsenopleiding' toe. Vanwege de grote hoeveelheid uitgestelde opleidingen hebben de vrijwilligers in het najaar een behoorlijke sprint gemaakt. Zij worden aangestuurd door de leden van de Stuurgroep van het Cursushuis. De stuurgroep is een vast punt voor advies en sparringpartners, die dit jaar is versterkt met een nieuwe voorzitter. Daarnaast is er een wisselende groep IVN'ers aangesloten bij de Stuurgroep die voor een kortere tijd meewerken op thema of per product. Samen met beroepsinzet op educatie, communicatie, vormgeving en praktische ondersteuning, laten we zien hoeveel je met vereende krachten voor elkaar krijgt.

Materialen

Het afgelopen jaar heeft het Cursushuis niet stilgezeten. Begin 2021 konden we eindelijk ons nieuwe cursusmateriaal 'Vogels voor

beginners' in gebruik nemen. Daar zijn eind 2021 de stevig gereviseerde jeugdgidsencursussen aan toegevoegd. Zowel de cursussen voor natuurouder, jeugdbegeleider als schoolbegeleider kregen een nieuw jasje. Ze delen nu ook één handboek, het 'IVN Kind en Natuur handboek', dat ook buiten de cursussen om goed gebruikt kan worden. Het handboek staat vol met theorie, verhalen van IVN'ers, praktische tips en schitterende foto's. Het derde grote product van het jaar was het 'Inspiratieboek IVN Werkvormen in de praktijk'. De bijna 90 pagina's zijn gevuld met ideeën uit de IVN-praktijk over hoe je jouw excursie of training interactief en afwisselend kunt maken. Tot slot is in het late voorjaar officieel de nieuwe Natuurgidsenopleiding-ondersteuningsbox in gebruik genomen. We hebben goed gekeken naar de vragen en struikelblokken van opleidingsteams, zeker degenen die nog niet zo vertrouwd zijn met het organiseren van een NGO. De nieuwe ondersteuningsbox is overzichtelijker ingericht en heeft minder losse documenten. De documenten die er wel in zitten zijn bondiger, visueler en geven antwoord op veelgestelde vragen vanuit jaren aan ervaring. Zo helpen ervaren IVN'ers de nieuwe lichter op gang.

Daarnaast is er een samenwerking tussen het Cursushuis en twee e-learningplatforms: Leer je Groen en de IVN Natuuracademie Online. Op Leer je Groen staan modules die meer diepgang geven voor actieve vrijwilligers. Afgelopen jaar kwamen er modules bij over 'Jongeren betrekken', 'Kleinschalig poelenbeheer', 'De omgevingswet', 'Basiscursus vogelecologie' en 'Biodiversiteit op het erf'.

Op de IVN Natuuracademie Online zijn korte online cursussen te volgen die qua onderwerp aansluiten op onze standaardcursussen. Zo kunnen particulieren laagdrempelig kennismaken en worden ze geënthousiasmeerd om zich aan te melden voor een excursie, cursus of andere activiteit bij een afdeling. De in 2021 gelanceerde modules zijn 'Stap voor stap moestuinieren' en 'Tuinvogels'. Beiden trokken grote aantallen bezoekers.

Advies en beleid

Elk jaar geven zowel vrijwilligers als beroepskrachten veel maatadvies aan IVN'ers. Zo ondersteunen we in advies over didactische opbouw, organisatorische tips of kijken en lezen we mee op de inhoud. We leveren waar kan maatwerk en bij terugkerende vragen kijken we of we een landelijk advies uit kunnen brengen.

In 2021 is de nieuwe visie 'Educatie binnen IVN' ontwikkeld. Samen met deze visie zijn een aantal strategiedocumenten opgesteld, waarin de visie wordt doorvertaald naar hoe deze al terug te zien is en hoe we deze terug willen zien in de IVN-praktijk.

Daarnaast is het advies 'Accrediteren of niet bij IVN' geschreven. In dit document staan de verschillende vormen van certificering en diplomering met de voor- en nadelen en bij welke verschillende producten van IVN dit kansrijk is.

Tot slot zijn we bezig geweest met een paar grote slagen in het beleid rondom de materialen. Ten eerste zijn we overgestapt op een duurzame drukker voor onze boeken. Daarbij is de distributie van materialen via de Webwinkel in Apeldoorn uitgebreid. We organiseren nu ook elk voor- en najaar voorlichtingsavonden waar IVN'ers vrijblijvend kunnen aanhaken, vragen kunnen stellen en een kijkje krijgen in de materialen en achter de schermen. Zo hopen we de vindbaarheid te verbeteren.

Trainen en opleiden

In 2021 ging het Cursushuis een samenwerking aan met de IVN Academie, die voorziet in IVN-gerichte trainingen voor vrijwilligers en beroepskrachten. Naast onderwerpen als visueel werken, staat nu ook onderwijsontwerp op het menu. Daarnaast is er samen met communicatie gezorgd voor een training educatief schrijven voor degenen die zich willen specialiseren in dit type schrijfvaardigheid.

Natuuracademie (Online)

In 2020 startte de Natuuracademie als initiatief om overzicht te scheppen in de wirwar van aanbieders, producten en doelgroepen die we als IVN bedienen. Elk jaar wordt er gekeken naar hoe we educatie en het aanbod IVN-breed kunnen versterken.

In 2020 was ook de start van het e-learning platform 'IVN Natuuracademie Online'. Het najaar van 2020 is gebruikt om het platform stevig neer te zetten en vanaf voorjaar 2021 heeft het een vlucht genomen. De bezoekersaantallen groeiden mede door de moestuincampagne in samenwerking met Albert Heijn. Voor het eerst haalde het platform ruim 9.000 bezoekers in één maand tijd. In totaal vonden in 2021 ruim 41.000 mensen hun weg naar het platform.

Het aanbod op het platform is in de tussentijd behoorlijk uitgebreid. Er staan een aantal nieuwe podcasts, webinars en modules op. Zo zijn er modules over 'Leven in onze sloten', 'Onder het maaiveld', 'Iets Blij-leren', 'Tuinvogels', 'Aan de slag met een levende tuin', 'Stap voor stap moestuinieren', 'Natuurlijk moestuinieren' en 'Eetbare bloemen voor mens en insect'. Daarnaast waren er samenwerkingen met onder andere Nationaal Park Drentsche Aa en Nationaal Park Weerribben Wieden, het Centraal Museum in Utrecht, en Buurtgroen 020. Daarbij wordt het platform voor steeds meer cursussen gebruikt, zoals 'Jouw Heuvelrugtuin' en 'Landschapsambassadeur van de MRA'. Het brede aanbod zorgt ervoor dat externe partijen het platform ook opmerken. Deze partijen variëren van Libelle tot Nature Today en National Geographic. Hopelijk kunnen we de komende jaren de IVN Natuuracademie Online verder laten groeien tot hét online platform voor natuureducatie.

Locaties

IVN Het Woldhuis

Het IVN Woldhuis is een mooi statig landhuis op het landgoed het Woudhuis. In de verschillende soorten bossen, weilanden en akkers zijn onder andere een moestuin, Tiny Forest en voedselbosje te vinden. Het is een prachtige omgeving voor de ultieme natuurbeleving. In 2021 is er ondanks de coronamaatregelen nog een redelijke inhaalslag gemaakt met schoolbezoeken, zelfverzorgende weekendgroepen, huwelijksfeesten en andere gelegenheden. Veel scholen die in 2021 hun natuurkampen hebben geannuleerd schuiven hun activiteiten door naar 2022. Naast deze scholen komen ook steeds meer internationale scholen en speciaal onderwijs naar het Woldhuis. Ook heeft het Woldhuis wederom haar Green-Key gouden certificaat behouden voor 2022-2023: het hoogst haalbare duurzaamheidslabel voor de toeristische en recreatieve branche in Nederland.

De Veldhoeve

Hoewel 2021 qua boekingen nog steeds een ander jaar dan normaal was bij De Veldhoeve, is er veel gebeurd op De Veldhoeve. Zo zijn de werkzaamheden aan het BinnenBos afgerond en werd deze in april officieel geopend.

Hierdoor beschikt De Veldhoeve over een extra en unieke ruimte voor vergaderingen, cursussen en trainingen. Ook het laboratorium in het veldstudiecentrum was toe aan een opknapbeurt en veel werkzaamheden om deze te moderniseren zijn in 2021 uitgevoerd. Verder is er een sedumdak aangelegd op het veldstudiecentrum en is er een studio gebouwd, zodat projectleiders op een professionele manier online lessen kunnen geven aan grote groepen. In de periodes dat het mogelijk was, hebben we scholen uit het voortgezet onderwijs ontvangen, die veldwerk konden doen en zich weer konden onderdompelen in de natuur in en om De Veldhoeve.

Natuur en Duurzaamheid

IVN Klimaatcursus

In 2021 is een nieuwe aanpak voor de IVN Klimaatcursus ontwikkeld. Om impact te kunnen maken met deze cursus via duurzaamheids- en klimaateducatie, passen we onderdelen van de organizing-methodiek toe. Dit betekent onder andere dat we bondgenoten zoeken in de vorm van educatieve partners die de cursus willen aanbieden. Ook laten we nieuwe groene vrijwilligers aanhaken als trainers of organisatoren en ondersteunen we IVN-afdelingen met landelijke promotie en advies. In 2021 waren meer dan 50 vrijwilligers binnen en buiten IVN betrokken bij de klimaatcursus. De vrijwilligers vervulden de rol van o.a. trainer, storyteller, technische ondersteuner of organisator. De cursus is op zes locaties fysiek gegeven en acht keer online aangeboden.

Hiermee bereikten we meer dan 250 mensen die als klimaatcursist een eigen actieplan hebben ontwikkeld. Deze acties dragen bij aan de groene verandering thuis, in de buurt of op werk of om breder actief te worden voor systeemverandering.

Als spin-off van de IVN Klimaatcursus is er in 2021 in samenwerking met Qompas een lessenreeks voor het voortgezet onderwijs ontwikkeld.

De lessenreeks bestaat uit vier klimaatlessen, die inhoudelijk gebaseerd zijn op de IVN Klimaatcursus. Verder we een samenwerking met verschillende partners gestart, die zich als organisatoren inzetten voor de klimaatcursus. Voorbeelden hiervan zijn een ecodorp in Drenthe, een bibliotheek in Noord-Holland en het Humanistisch Verbond.

In juni hebben we een landelijke duurzaamheidsactiviteit georganiseerd in samenwerking met Groene Trainees. De activiteit bestond uit een symposium rondom duurzaam watergebruik, waarmee we meer dan 100 IVN'ers hebben bereikt. Eind van het jaar vond de klimaatkerstborrel plaats als jaarlijkse afsluiting voor de betrokken vrijwilligers. We hebben successen gevierd en plannen gemaakt om samen in 2022 voor meer dan 20 klimaatcursussen in het land te zorgen.

De online community 'Samen Duurzaam' op het intranet OnslVN is verder ontwikkeld en gegroeid. Inmiddels zijn er meer dan 500 leden, die leren en delen over natuur, klimaat en duurzaamheid.

Schone Rivieren

IVN Natuureducatie, Plastic Soup Foundation en Stichting De Noordzee hebben hun krachten gebundeld om de Nederlandse Rivierdelta plasticvrij te krijgen. Duizenden vrijwilligers zijn actief betrokken bij deze missie en zetten zich op verschillende manieren in. Tijdens de overstromingsramp in juli 2021 in Limburg spoelden enorme hoeveelheden afval aan op de oevers van de Maas en langs de Waal. Het werd duidelijk dat de Nederlandse rivierdelta het afvoerputje is van West-Europa en dat aanpak bij de bron meer dan nodig is. Dankzij de donatie van de Nationale Postcode Loterij hebben we Schone Rivieren in 2021 verder kunnen opschalen naar alle grotere delta-rivieren in Nederland.

In totaal is in 2021 door minimaal 11.000 vrijwilligers zeker 250.000 kg zwerfafval langs de rivieren opgeruimd. Ook is het aantal opgeleide rivierafvalonderzoekers doorgegroeid naar 1.113 onderzoekers. De vraag naar onderzoeksgegevens neemt toe en hiermee is Schone Rivieren een van de koplopers op het gebied van rivierafvalonderzoek. In opdracht van Rijkswaterstaat komt er een landelijk monitoringsprogramma voor rivierafval, waarmee de Schone Rivieren-methodiek verankerd wordt in een overheidsprogramma.

Er zijn nog meer belangrijke mijlpalen bereikt in 2021 voor een structurele aanpak bij de bron: statiegeld op kleine flesjes en de Europese Single Use Plastic-richtlijn. Wel is de uitvoering van deze richtlijn in de praktijk minimaal en daarom wordt er verder gelobbyd in samenwerking met andere milieuorganisaties voor een structurele aanpak voor plasticvrije rivieren in 2030.

Tot slot herontdekten we afgelopen coronajaar massaal het wandelen en de to go-mogelijkheden van onze lokale horeca. Voor horecaondernemers een uitkomst, maar met één groot nadeel: de wegwerpbeker. Om dit probleem op de kaart te zetten, startte Schone Rivieren de To go-campagne. Een bewustwordingscampagne om van de herbruikbare beker het nieuwe normaal maken. Het doel van de campagne is uiteindelijk een verbod op gratis wegwerpbekers. Rond de 400 mensen deden mee aan deze campagne. Onder meer NOS besteedde aandacht aan de campagne met een artikel 'Pleidooi: neem je eigen beker mee bij coffee- to-go'.

11.000 vrijwilligers hebben 250.000 kg zwerfafval langs de rivieren opgeruimd.

1.113 mensen zijn opgeleid tot rivierafvalonderzoeker.

Communicatie

In 2021 leek door de aanhoudende coronapandemie het besef in de samenleving te groeien dat naar buiten gaan en de natuur opzoeken van wezenlijk belang is voor mensen. Vanuit IVN hebben we ook dit jaar ons weer ingezet om, binnen de kaders van wat er mogelijk was, mensen te blijven verleiden en prikkelen om de natuur te beleven. Op Hartje Winter na konden alle campagnes plaatsvinden. Met een sterk partnership met Albert Heijn gaven we in het voorjaar Nederland een boost om dichtbij huis aan de slag te gaan met de MoestuinMaatjes. Daarnaast hebben we het hele jaar actief ingezet op het vergroten van het bereik op onze kanalen.

Landelijke campagnes

MoestuinMaatjes

In samenwerking met Albert Heijn en Naturalis startte IVN de moestuin spaaractie van 6 tot en met 25 april 2021. De IVN-campagne liep door tot begin september om ondersteuning te bieden bij het hele moestuinseizoen, van zaaien tot oogsten. Alle moestuintjes bestonden uit twee bakjes: duo's groente/fruit en bloemen/kruiden die elkaar versterken en zorgen voor meer biodiversiteit in de moestuin. Via de kanalen en campagne van Albert Heijn kreeg de actie enorm veel bekendheid: de TV-reclame bereikte 88% van heel Nederland. De MoestuinMaatjes werden positief beoordeeld: leuk, nuttig en gezond. 76% van de shoppers deed mee aan de moestuinactie (47% voor zichzelf, 38% voor (klein) kinderen). Op de Albert Heijn-website werden de IVN Moestuintips goed bekeken met 116.497 views. Maar liefst 12.945 mensen downloadden de bundel met handige moestuineducatie. De IVN Moestuinmail bereikte in totaal 16.577 ontvangers en werd door een groot aantal mensen geopend (een zeer hoge open rate van 59%).

ModderDag

Veel kinderen stonden in 2021 te trappelen om lekker buiten te spelen. Dat blijkt uit het recordaantal deelnemers van ModderDag! Maar liefst 160.000 kinderen speelden op 29 juni lekker in en met modder op zo'n 5.000 locaties in Nederland en België. 94% waren Kinderopvang locaties, 5% scholen en 1% openbare

publiekslocaties. De ModderDag Facebookgroep groeide naar 7.600 deelnemers. Ook de media besteedden aandacht aan ModderDag 2021: er waren 34 print-publicaties en 88 online artikelen.

IVN #2uurnatuur Challenge

In oktober organiseerden we de derde editie van de #2uurnatuur Challenge. Het aantal deelnemers aan de challenge groeide van 15.563 (in 2020) naar 20.805 mensen (in 2021): een stijging van 33%. Hiervan waren 6.466 nieuwe deelnemers. Het herfstpakket werd door 63 IVN-afdelingen besteld en de afdelingen waardeerden de campagne met een 7,7. Op social media waren er 410.075 impressies en de hashtag #2uurnatuur werd 2.394 keer gebruikt op Instagram, een kleine daling ten opzicht van 2020. De evaluatie, ingevuld door 137 mensen, laat zien dat 82% van de respondenten een positief effect heeft ervaren op de gezondheid. Ze voelen zich vrolijker (63%), meer ontspannen (62%) en ervaren meer energie (51%). We experimenteerden met community building in een Facebook-groep. De groep had op het hoogtepunt 2.047 leden. Deze campagne werd actief mogelijk gemaakt en ondersteunt door onze partner Spadel.

Fête de la Nature

In het eerste weekend van september werden 184 natuurfeestjes door heel Nederland georganiseerd met ruim 5.000 bezoekers. Fête de la Nature is een grassrootsfestival waarbij iedereen zelf een natuuractiviteit kan organiseren om mensen meer te betrekken bij de natuur. De feestjes werden opgezet met 29 IVN-afdelingen, 109 initiatiefnemers, 10 groene trainees en meer dan 200 betrokken vrijwilligers. Ook binnen de programma's Schone Rivieren en Tiny Forest zijn activiteiten georganiseerd. Het aantal gebruikers op de website is gegroeid naar 16.144 gebruikers (stijging van 15% t.o.v. 2020) en de website werd 73.299 keer bekeken. Digitale middelen zoals handleidingen en foto's werden 1.151 keer gedownload. Betrokkenen waren tevreden over het Fête-pakket (cijfer van 7,6), de digitale middelen (cijfer van 7,3) en de website (cijfer van 8,1).

IVN Kanalen

Website

De website van IVN trok in 2021 1.933.745 bezoekers, een kleine stijging ten opzichte van het jaar ervoor. Ook afgelopen jaar wisten veel mensen ivn.nl te vinden. Deze trek naar de website kwam onder andere door het brede aanbod van natuuractiviteiten en natuurroutes van onze vrijwilligers en afdelingen. Daarnaast konden mensen onze website ook vinden via de 'Groen om te doen'- en moestuintips, via onze initiatieven zoals Tiny Forest, via de lancering van de meerdaagse trektochten en via het digitale aanbod van de IVN Natuuracademie Online.

Social media

Gedurende 2021 realiseerde IVN een groei op al haar kanalen:

- Facebook: 27.300 volgers (9,8 % stijging ten opzichte van 2020)
- Instagram: 19.450 volgers (29,7% stijging ten opzichte van 2020)
- Twitter: 20.320 volgers (2,1 % stijging ten opzichte van 2020)
- LinkedIn: 21.200 contacten (24,6% stijging ten opzichte van 2020)
- YouTube: 1.571.064 miljoen vertoningen (166% stijging ten opzichte van 2020)

19.450 instagram volgers
+29,7% ten opzichte van 2020

27.300 facebook volgers
+9,8% ten opzichte van 2020

21.200 linkedin contacten
+24,6 ten opzichte van 2020

20.320 twitter volgers
+2,1% ten opzichte van 2020

1.571.064 vertoningen op YouTube, +166% ten opzichte van 2020

Mens & Natuur magazine

Net als voorgaande jaren verscheen het IVN ledenmagazine Mens & Natuur vier keer, met een oplage van ruim 25.000. Het blad inspireert, enthousiasmeert en biedt praktische informatie van en voor IVN'ers. In 2021 is onze crossmediale aanpak doorontwikkeld en verschoof onze focus van inspireren naar inspireren én activeren. We maakten verhalen over o.a. de rechten van de natuur, de invloed van natuur op je mentale gezondheid, groene buurtprojecten, het Groen Traineeship en hoe je dieren de winter door kunt helpen.

25.000 oplages van het Mens & Natuur magazine

Nieuwsbrieven

De maandelijkse Mens & Natuur nieuwsbrief is de grootste nieuwsbrief van IVN. In 2021 kreeg onze database een enorm boost: het aantal abonnees groeide met 68% naar zo'n 86.407 abonnees. Het aantal abonnees van de thema- en projectniewsbrieven groeide ook. IVN lanceerde in 2021 de nieuwsbrief JongIVN om elk kwartaal natuurbewuste jongeren te inspireren en te verbinden.

IVN Routes (app)

Afgelopen jaar wisten ook veel mensen de Nederlandse natuur en de wandel en fietsroutes van IVN te vinden. Via de website kwamen er meer dan 78.000 mensen op [een IVN Natuurroute pagina](#) en werd de app meer dan 20.000 keer gedownload, waarmee het totaal aantal downloads van de app op 69.000 uitkomt. Daarnaast werden ook [de IVN meerdaagse trektochten](#) gelanceerd, die te lopen zijn met de IVN route app.

>20.000 keer de IVN route app gedownload en 70.000 bezoekers op de IVN Natuurroute pagina

Nieuwsbrief	Frequentie	Doelgroep	Abonnees dec 2021	t.o.v. 2020
Mens & Natuur	1x per maand	Brede publiek	86.407	+ 64%
Kind & Natuur	8x per jaar	Scholen en kinderopvang	11.500	+ 78%
Natuur & Recreatie	4x per jaar	Gastheren/ horeca ondernemers	3.318	+ 17%
Natuur & Gezondheid	4x per jaar	Zorgprofessionals en geïnteresseerden	2.236	+ 1%
Natuur in de buurt (nieuw)	8x per jaar	Gemeenten, woningcorporaties, bedrijven	1.400	3 x verstuurd in 2021
JongIVN	4x per jaar	Jongeren: 18-30 jaar	606	3x verstuurd in 2021
Webwinkel	12x per jaar	Klanten webwinkel	8.655	+ 0,0005%
Tiny Forest	4x per jaar	Scholen, gemeenten, geïnteresseerden	6.639	+ 36%
Stuifmail (intern)	12x per jaar	Afdelingsbesturen en actieve vrijwilligers	6.759	+ 23%

Fondsenwerving

IVN is geen organisatie met een (particulier) fondsenwervend karakter zoals veel andere goede doelen in Nederland. We geven op dit moment geen prioriteit aan wervingsactiviteiten voor particuliere donateurs. Wel verwelkomen en faciliteren we elke bijdrage die men wil geven aan onze doelstellingen en hebben we een structureel ledenwervingsbeleid. Aan dit beleid besteden we middelen die gericht zijn op groei. Hiervoor zetten we voornamelijk digitale middelen in bij onze campagnes. Veel mensen worden lid via bijvoorbeeld activiteiten van onze afdelingen zoals cursussen. We reserveren jaarlijks een beperkt bedrag om fondsenwerving bij vermogensfondsen en bedrijven te ondersteunen. Ons beleid is om de impact van projecten en programma's te vergroten met behulp van inkomsten derden inclusief het bereik via zakelijke partnerships.

Vermogensfondsen

In totaal ontving IVN € 200.931 van vermogensfondsen in 2021. Vrijwel alle toekenningen door vermogensfondsen vinden plaats op basis van projectvoorstellen. Van het Prins Bernhard Cultuurfonds ontvingen we als onderdeel van de Prins Bernhard Cultuurfondsprijs 2021 een bedrag van € 150.000 waarvan € 75.000 ongeoormerkt.

Bedrijfspartners

IVN werkt samen met bedrijven om nóg meer impact te kunnen maken. In sommige gevallen is de samenwerking gebaseerd op het vergroten van ons bereik. Zo was er in 2021 de gezamenlijk MoestuinMaatje campagne met Albert Heijn. In andere samenwerkingen is sprake van een financiële bijdrage van een bedrijf om de doelstellingen te ondersteunen. ASN Bank levert sinds 2019 een bijdrage voor het thema Natuur in de Buurt en specifiek op het onderwerp Natuurinclusief Bouwen. Met Spadel N.V. werken we sinds 2019 samen op het terrein van biodiversiteit, zwerfafval en Tiny Forest. Met hun bijdrage weten we een groter publiek te bereiken met onze campagnes en activiteiten. Ook de sponsorovereenkomst met Tauw, die IVN sponsort in de projecten Nederland Zoemt en Schone Rivieren, werd in 2021 verlengd.

Nationale Postcode Loterij

Sinds 1996 ontvangt IVN Natuureducatie van de Nationale Postcode Loterij jaarlijks een ongeoormerkte bijdrage. Met dit bedrag kunnen wij projecten en activiteiten financieren die anders niet hadden kunnen plaatsvinden. We zijn bijzonder trots en blij met het vertrouwen dat deze voor ons zo belangrijke partner in ons heeft. In 2021 ontvingen we het bedrag van maar liefst € 1.350.000. In december 2021 werd IVN verrast met een extra bijdrage van € 1.800.000 om de komende drie jaar toe te werken naar een Natuurrijke Schooldag. Met deze bijdrage voor ons thema Kind & Natuur wil IVN binnen één schoolgeneratie zorgen dat het monopolie van het klaslokaal wordt doorbroken en dat 25% van de lessen buiten wordt gegeven. IVN is ontzettend dankbaar voor deze prachtige financiële bedragen. Daar zijn wij de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij zeer dankbaar voor!

Thema's

A photograph of two children, a boy and a girl, kneeling in a garden and planting a small green tree. The boy is wearing a white shirt and blue pants, and the girl is wearing a pink shirt and black pants. They are both focused on the task.

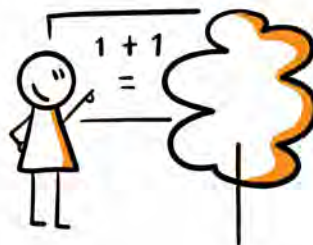
Kind & Natuur

Buiten zijn, vrij spelen en onbevangen de natuur ontdekken helpt kinderen in de ontwikkeling van hun zintuigen, motoriek, sociale vaardigheden en creativiteit. Contact tussen kind en natuur zou vanzelfsprekend moeten zijn. Met onze projecten en campagnes zoals Buitenlesdag en Sloopjesdagen werken we samen met IVN'ers, scholen, de kinderopvang en ouders aan een natuurrijke (be)leefwereld voor kinderen. Op

13 april deden 2.052 scholen mee met de Buitenlesdag en gingen ruim 5.500 kinderen op schoolreisje naar de natuur. Met de Groene Revolutie zetten we in op meer natuur in het onderwijs: van natuur in de klas tot les in het buitenlokaal. Via de landelijke nieuwsbrief Kind & Natuur bereikten we 11.500 professionals in kinderopvang en primair onderwijs met onderzoek, activiteiten en tips.

11.500 abonnees (stijging van 78% t.o.v. 2020)

2.052 scholen deden mee met de Buitenlesdag (waarvan 251.800 leerlingen deelname aan de Grote Natuurles)

97 afdelingen organiseerden slootjesactiviteiten, **1.187** leerkrachten downloadden het lespakket, en **62** IVN afdelingen boden gastlessen aan op scholen in de buurt

IVN Slootjesdagen

In 2021 organiseerden we voor de zevende keer de IVN Slootjesdagen. Door het hele land werden natuurbelevingen langs de rand van de sloot georganiseerd door 97 IVN-afdelingen. Tijdens deze activiteiten ontdekten kinderen van 4 t/m 12 jaar en hun (groot)ouders, met schepnet en zoekkaart in de aanslag en onder leiding van een IVN Natuurgids, het waterleven. Ook werden basisscholen opgeroepen om een slootjesles te geven. Het lespakket om kinderen mee te nemen in de wereld van slootjes en waterdiertjes werd door 1.187 leerkrachten gedownload en 62 IVN-afdelingen boden gastlessen aan op scholen in de buurt.

**‘Oh nee, het is een
pad. Alweer.’**

Remy (8 jaar), Almere

De Grote Natuurles tijdens de Nationale Buitenlesdag

Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk schoolklassen op 13 april de natuur op het schoolplein gingen verkennen, bundelden IVN Natuureducatie en Vereniging GDO hun krachten. Mede dankzij het Ars Donandi en Russell-ter Brugge fonds ontwikkelden we een natuurles met botanisch stoepkrijten in de hoofdrol. Want ook al lijkt het plein nog zo grijs, heb je al eens goed tussen de stenen gekeken? En wat is dat voor mos daar in de hoek? Vergeet dat stoepplantje niet! We daagden de leerlingen uit hun schoolplein door een groene bril te bekijken en de anonieme plantjes een naam te geven. Er deden 2.052 scholen mee met de Buitenlesdag waarvan 83% (1.698 scholen) met de Grote Natuurles. Zo bereikten we met de Grote Natuurles ca. 251.800 leerlingen!

Slootjesdag artikel Volkskrant

<https://www.ivn.nl/slootjesdagen/nieuws/terugblik-met-zijn-allen-de-sloot-in-voor-slootjesdag>

Video RTV Zwolle Buitenlesdag

<https://www.rtvfocuszwolle.nl/buitenlesdag-kinderen-de-schatgraver-ontdekken-waardevolle-stoepplantjes-op-het-schoolplein/amp/>

Beleef de natuur!

Groene Revolutie

Samen met onderwijspioniers uit verschillende onderwijsstromingen zetten we in op een groene revolutie in het onderwijs. We benutten de superkrachten van de natuur om kinderen beter tot bloei te laten komen. Deze revolutie maken we toegankelijk voor iedere school in Nederland. We zorgen dat op iedere school de juf en meester, als cupid van de natuur, de liefde tussen kind en natuur herstellen. In 2021 hebben we 1,8 miljoen euro van de Nationale Postcode Loterij ontvangen om vol in te zetten op de Groene Revolutie in het basisonderwijs. Op dit moment vindt slechts 1 procent van de basisschooldag buiten plaats. Leerkrachten zouden graag vaker buiten lesgeven en ook ouders vinden natuur in het onderwijs belangrijk voor hun kinderen. Met het organiseren van een groene studiedag voor docenten en het opleiden van natuurouders kan IVN hierin ondersteuning bieden. In samenwerking met 12 schoolbesturen werken we verder aan een aanpak die ertoe moet leiden dat uiteindelijk 25 procent van de schooldag in een groene omgeving wordt gegeven. Dit is gezond én komt de schoolprestaties ten goede. De Groene Revolutie was een veelbesproken onderwerp in de landelijke en regionale media. Groene schoolpleinen, buitenlessen, campagnes en projecten kregen aandacht in o.a. Volkskrant, NPO1, NU.nl, RTL nieuws, Nature Today, Koffietijd, Noord-Hollands Dagblad en RTV Drenthe.

‘Wij volwassenen hebben vaak al ideeën over verschijnselen in de natuur, maar kinderen kunnen zich er door hun open blik nog over verwonderen.’

Lies, natuurleerkracht in groep 5

Video de Groene Revolutie
<https://youtu.be/4dp8vC9wxw4>

Groene schoolpleinen in Rotterdam

Zuid-Holland heeft de meeste schoolpleinen van alle provincies in Nederland. Tegelijkertijd zijn 80% van deze pleinen stenen woestijnen en krijgen kinderen maar 1% van de onderwijstijd buiten les. Begin 2021 kregen zes basisscholen in totaal 400.000 euro subsidie van de gemeente Rotterdam. Daarmee kunnen zij hun schoolpleinen groener en klimaatvriendelijker maken. Ook de kinderen uit de buurt profiteren mee. IVN begeleidt de scholen in het vergroeningstraject. Daarbij staan participatie van de leerlingen en scholing van leerkrachten centraal. Leerlingen denken mee over het ontwerp en leerkrachten leren tijdens de Buitenlestraining hoe ze buiten les kunnen geven.

IVN Hoogeveen: Voedselbosje

Grietje Loof is al jaren actief voor IVN Hoogeveen en ambassadeur voor het project ‘De Droom van IVN Hoogeveen’. Met dit project worden bomen, bloemen en struiken binnen de gemeente uitgedeeld om de bewustwording te vergroten. Zo stond Grietje op 10 november 2021 bij basisschool het Rastholt met een appelboom in haar hand voor de aanleg van het voedselbosje. Samen met de groene leerlingen- en ouderenraad van de school heeft IVN Hoogeveen gewerkt aan dit voedselproject. Tijdens de opening was de hele school aanwezig, stonden buurtbewoners langs het hek en de kinderen van de groene leerlingenraad met de schep in de handen. Nu het voedselbosje officieel is geopend, kunnen de kinderen niet alleen leren over hoe groente en fruit groeit, maar het ook écht ruiken en proeven.

Op schoolreisje of schoolkamp naar de natuur

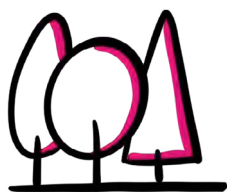
Samen met de klas op natuuravontuur. Onze droom is dat ieder kind op de basisschool minstens één keer op schoolreisje of schoolkamp naar de natuur gaat. Een actieve dag in de buitenlucht, plezier beleven met je klas, uitwaaien en ook nog wat opsteken over de natuur. Samen met een enthousiast gidsenteam organiseren we op locaties van de Natuurschool in Noordwijk en Lauwersoog en het Woldhuis in Apeldoorn schoolreisjes en schoolkampen, waar de kinderen zich onderdompelen in de natuur. Ondanks corona beleefden in 2021 ruim 5.500 kinderen een onvergetelijk natuuravontuur.

Natuur in de Buurt

Onze versteende steden en dorpen kunnen meer groen in de buurt goed gebruiken. Natuur in de bebouwde omgeving helpt tegen hittestress, wateroverlast en draagt bij aan biodiversiteit en een hechtere buurt. Samen met bewoners, gemeenten, projectontwikkelaars en anderen hebben we in 2021 ervoor gezorgd dat de buurt een stuk groener kleurt. Zo bestelden 3.300 mensen het 'Bosje hier & Bosje daar'-pakket, 1.200 mensen het Tuiny Forest-pakket, zijn er 50 Tuiny Poelen bijgekomen en startten we de

samenwerking NL Vergroent om de Nederlandse tuinen sneller te vergroenen. Met projecten en campagnes zoals Tiny Forest en de Tuincampagne hebben we het landelijk mediabereik rond het thema Natuur in de Buurt flink vergroot. Onder andere NRC, Trouw, AD, EenVandaag, Vroege Vogels en Tegenlicht werden bereikt. In de nieuwe Natuur in de Buurt nieuwsbrief (1.400 abonnees) deelden we tips en inspiratie met gemeenten, woningcorporaties en bedrijven over het vergroenen van de buurt.

60 Tiny Forest
plantdagen

1.400 nieuwsbrief
abonnees

3.300 'Bosje hier & bosje daar'-pakketten
verkocht via Intratuin, waarmee **10.000**
m² inheemse bomen en struiken in
Nederlandse tuinen is geplant.

Bosje hier & Bosje daar

Iets goeds doen voor de natuur dichtbij én de natuur verder weg? Dat kon in 2021 met 'Bosje hier & Bosje daar', een samenwerking tussen Intratuin, Wereld Natuur Fonds, Tuinbranche Nederland en IVN. In het pakket zitten inheemse boompjes en struiken voor 3m² oppervlakte tuin. Voor elk pakket plant het Wereld Natuur Fonds drie bomen in het Atlantisch regenwoud in Brazilië. Goed voor de vlinders in de tuin én goed voor de jaguar in het regenwoud. In 2021 werden via Intratuin 3.300 pakketten verkocht. Daarmee werden bijna 10.000 bomen geplant in het regenwoud en werden 10.000 m² inheemse bomen en struiken geplant in Nederlandse tuinen.

De vlindertuin van IVN Arnhem

Op een prachtige plek in Arnhem, verscholen achter Park Sonsbeek, vliegen bij lekker weer allerlei vlinders rond. In de vlindertuin van IVN Arnhem is het in het voorjaar een drukte van jewelste. De vlindertuinwerkgroep van IVN Arnhem onderhoudt de tuin. IVN'er Linda Wolsing coördineert de werkgroep en werkt al zo'n 10 jaar in de tuin: 'Elk seizoen geeft een andere beleving. In mei ruik je de salvia, in december komt de geur van de winterjasmijn je tegemoet. Maar wat altijd blijft: het gevoel van rust en diversiteit van flora en fauna.' Iedere donderdagochtend werkt de vlindertuinwerkgroep in de tuin: harken, snoeien of grasplukken. In 2021 zagen ze voor het eerst de kleine parelmoervlinder en het scheefbloemwitje.

Onder het Maaiveld

Met het project 'Onder het Maaiveld' brengen we structurele verandering teweeg in de omgang met onze waardevolle bodem. Om de bodem tot leven te brengen bij basisschoolleerlingen en tuinbezitters hebben we een schoolprogramma en tuincampagne ontwikkeld en in september 2021 als piloteditie uitgerold. Zowel scholen als tuinbezitters bleken erg enthousiast.

Bodemlespakket

Het schoolprogramma betreft een online lespakket voor onderbouw, middenbouw en bovenbouw waarin de docent en leerlingen worden meegenomen naar de fascinerende wereld onder de grond. 248 basisscholen hebben het bodemlespakket met de bodemleven-kijkbak ontvangen. Dit overtrof het gewenste aantal van 100 scholen voor deze pilot ruimschoots.

Tuinbodemcheck

Voor tuinbezitters is een tuincampagne ontwikkeld waarin een citizen science toolkit centraal staat: de Tuinbodemcheck. Met de tuinbodemcheck kun je tot op de bodem uitzoeken wat de kwaliteit van het bodemleven in jouw eigen tuin is. Je krijgt een toolkit met daarin alles wat je nodig hebt: een meetlat, een loep,

een bodemdierenkaart, een scoreformulier en tuinkerszaadjes. Als aanvulling op de toolkit is de e-learning "Onder het Maaiveld" ontwikkeld met een toelichting op de Tuinbodemcheck en waarin je meer over de bodem kunt leren. In de pilotfase van de Tuinbodemcheck waren 400 exemplaren beschikbaar. Deze waren snel vergeven – we ontvingen ruim 1.600 aanvragen. De e-learning werd 1.540 maal gevolgd.

Nederland Zoemt

Met Nederland Zoemt komen we in actie voor de wilde bij, zodat dit belangrijke beestje meer voedsel en nestgelegenheid krijgt. Op 17 en 18 april 2021 vond de vierde Nationale Bijentelling plaats. Ruim 11.000 mensen deden mee en in totaal telden zij, ondanks het koude voorjaar, ruim 190.000 bijen en zweefvliegen.

Gemeenten beheren een belangrijk deel van de openbare ruimte, zoals bermen, parken en plantsoenen. Om gemeenteambtenaren die zich bezighouden met groenbeleid en -beheer aan te sporen dit zo bijvriendelijk mogelijk te doen, organiseerde Nederland Zoemt in 2021 twee webinars. In dit webinar deelden experts uit de praktijk hoe je kunt werken aan bloemrijke bermen en aan succesvolle samenwerkingen tussen gemeente en burgerinitiatieven. Met in totaal meer dan 200 deelnemers was dat een groot succes.

Op 5 november werd de prijs van bijvriendelijkste gemeente 2021 uitgereikt. De verkiezing vond voor de vierde keer plaats met deze keer als genomineerden de gemeenten Zuidplas, Gouda en Almere. Wethouder Jan Willem Schuurman nam de prijs in ontvangst namens de gelukkige winnaar: de gemeente Zuidplas. De gemeente kreeg een bijenhotel van TP Solar, ecologisch advies van Tauw, bijvriendelijke bloembollen van JUB Holland en bijvriendelijke planten van Griffioen Wassenaar cadeau.

Maar niet alleen gemeenten kunnen in actie komen voor de wilde bij, dat kan iedereen in eigen tuin of op eigen balkon. Er zijn 20 bijentrainers opgeleid, die in 10 tuincentra verspreid over het land minibijenworkshops geven aan het winkelend publiek. In 10 minuten leren klanten hoe ze hun tuin of balkon bijvriendelijk kunnen maken.

'Ik ben blij dat onze inspanningen zijn vruchten hebben afgeworpen. Deze prijs is een mooie bezegeling en we blijven ons uiteraard inzetten voor nog meer biodiversiteit in onze gemeente. Wat ik vooral heel belangrijk vind, is dat dit beleid door iedereen, zowel inwoners, ambtelijk, bestuurlijk en de raad gedragen wordt.'

Wethouder Jan Willem Schuurman

Natuurinclusief Bouwen

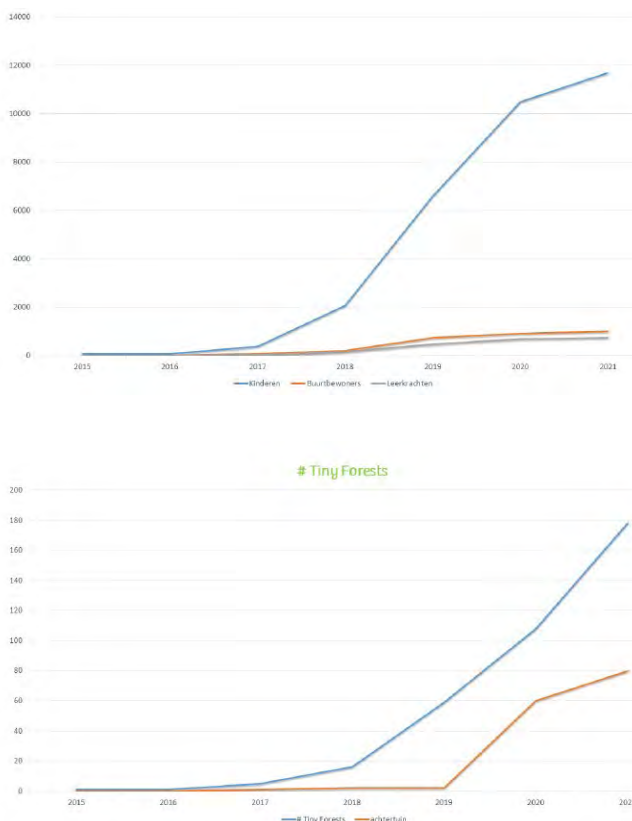
Bij natuurinclusief bouwen gaan we voor meer ruimte voor natuur én natuurbeleving bij nieuwbouw, renovatie of herstructurering van de woon- of werkomgeving. Veel partijen zijn al goed bezig met slimme technische oplossingen, zoals groene daken en gevels. IVN voegt daar iets aan toe door de gebruikers (bewoners en werknemers) te betrekken bij hun groene woon- en werkomgeving. Ons doel is om wonen, werken en de natuur met elkaar te verbinden. Met als resultaat: een betere leefomgeving voor mens en dier. We ontwikkelen nieuwe programma's die aansluiten op de behoeften van onze partners (overheden, projectontwikkelaars, woningcorporaties en bedrijven). Zo zijn er omtrent natuurinclusief wonen bijvoorbeeld 40 natuurlijke tuinen aangelegd in Arnhem in samenwerking met het BPDF Bouwfonds Gebiedsontwikkeling. Omtrent natuurinclusief werken is onder andere het programmavoorstel 'Werklandschappen van de Toekomst' in oktober 2021 ingediend bij het Nationaal Groeifonds. Inmiddels is 26 miljoen euro uit het Nationaal Groeifonds gereserveerd voor de aanvraag. Om de miljoenenimpuls ook echt werkelijkheid te maken, gaat IVN samen met de andere indieners van het plan aan de slag met een aangepast voorstel.

Tiny Forest

Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, inheems minibos en zo groot als een tennisbaan. Dit bos is niet alleen een prettige plek voor vogels, vlinders en bijen, maar ook voor mensen. Kinderen leren in het buitenlokaal over de natuur en buurtbewoners ontmoeten elkaar op een groene en gezonde plek. In 2021 vonden een aantal belangrijke activiteiten plaats. Samen organiseerden IVN'ers, scholen en buurtbewoners

60 Tiny Forest plantdagen. Daarbij werd begin juni 2.000 m² bedrijventerrein omgetoverd in een klein natuurgebied met onder andere een Tiny Forest. Ook hebben we stappen gemaakt om de Tiny Forest- beweging binnen Europa zichtbaarder te maken en Tiny Forest-makers op te leiden en te binden aan ons netwerk. In juni won Tiny Forest de 'Make a Difference Battle' van Accenture en ontving daarmee 50 dagen gratis advies. Met ondersteuning van de Accenture consultants wordt een digitaal platform ingericht. Onderstaande grafieken geven een overzicht van het aantal Tiny Forests en het aantal bereikte mensen.

Mediabereik Tiny Forest

Zowel in binnen- als buitenland is er aandacht geweest voor Tiny Forests. Zo waren de Tiny Forests te zien op NOS Klimaattop, de BBC, National Geographic en VPRO Tegenlicht.

VPRO Tegenlicht

<https://www.youtube.com/watch?v=eSyg9o8Dbos>

Positieve effecten Tiny Forests

Jonathan (10) uit Aduard (Groningen) zamelde samen met een vriendengroepje geld in om een eigen bos te maken: 'We wilden het eerst aan het Wereld Natuur Fonds geven, maar toen ging het zo goed dat het een beter idee was om zelf een bosje te maken,' zegt Jonathan tegen RTV Noord. Waarom een bos? 'Omdat daar veel insecten kunnen wonen en bomen CO₂ opnemen.'

Uit onderzoek blijkt inderdaad dat Tiny Forests de biodiversiteit bevorderen en CO₂ opslaan. Ook draagt een bosje bij aan klimaatadaptatie. Tussen 2017 en 2021 ontdekten onderzoekers van Wageningen Environmental Research 636 diersoorten en 298 plantsoorten in 11 Tiny Forests. Ook is gemonitord dat een Tiny Forest jaarlijks 127,5 kg/CO₂ opslaat, wat op kan lopen tot wel 250 kg/CO₂. Daarbij hebben de 11 Tiny Forests sinds 2018 zes miljoen liter regenwater verwerkt.

Lees alle onderzoeksresultaten

<https://www.ivn.nl/tinyforest/onderzoek>

Natuur & Recreatie

Bestemming Nederland was in 2021 wederom populair en de recensies zijn positief: mensen zijn vol lof over onze natuur. En dat is niet voor niets. Een natuurervaring brengt de mens veel goeds: we worden er gelukkiger en gezonder van. Deze populariteit betekent ook dat drukte in natuurgebieden toeneemt. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om in te staan voor de kwaliteit van het toerisme, de natuurbeleving van de recreanten en de spreiding van de bezoekers. Uiteindelijk werken

we toe naar een waardevolle bijdrage voor het gebied en verbinding met bewoners, bezoekers en ondernemers. De in 2021 gelanceerde IVN Trektochten inspireerden 180 recreanten om een meerdaagse wandeltocht te doen, dwars door Nederlandse nationale parken en natuurgebieden. Er werden 8 beleefweken en -weekenden georganiseerd. Het aantal recreatieondernemers dat de nieuwsbrief Natuur & Recreatie ontvangt groeide met 17% naar 3.318.

8 Georganiseerde beleefweken

Eerste 2 trektochten gelanceerd.

Groeide met 17% naar
3.318 abonnees.

Beleef de natuur!

Nationale Parken

In een jaar waarin corona wederom de wereld in zijn greep hield werd nogmaals duidelijk hoe belangrijk de natuur voor ons is – en in het verlengde hiervan onze nationale parken. Na wisselende lockdowns en maatregelen kijken wij terug op een bewogen jaar in de nationale parken. Deze bijzondere tijden vroegen om flexibiliteit en een creatieve invalshoek om bezoekers, ondernemers, vrijwilligers en basisscholen te blijven bereiken met educatie- en communicatieactiviteiten.

We hebben ons sterk ingezet, samen met onze partners, om mensen zich (weer) te laten verwonderen over de natuur. Deze band met de natuur draagt bij aan de individuele gezondheid, het welzijn van mensen en aan een duurzame samenleving. Daarnaast zetten wij sterk in op het creëren van bewustwording over maatschappelijke en ecologische vraagstukken. Op die manier willen we een duurzame(re) gedragsverandering realiseren met de gedachte 'Waar je om geeft, daar wil je voor zorgen'.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft IVN de opdracht gegeven om zorg te dragen voor de coördinatie van de communicatie en educatie in 19 van de 21 Nationale Parken in Nederland. De parken

zijn de afgelopen jaren in transitie en werken ernaartoe om Nationale Parken te worden met (inter)nationale aantrekkingskracht, voor deze en toekomstige generaties.

In 2019 is de landelijke educatiestrategie Magische Momenten gelanceerd. Sindsdien werken de nationale parken toe naar integratie van deze strategie in hun eigen beleid. IVN werkt hierin als onafhankelijke partner nauw samen met zowel landelijke partners (het Nationale Parken Bureau) als met de 'streekholders' in de diverse gebieden. Deze streekholders zijn belangrijke partners uit de streek die allen een bijdrage willen leveren aan communicatie en educatie in de gebieden – variërend van terreinbeheerders tot marketingorganisaties tot de landbouw.

Gastheer van het Landschap

Ondernemen in de natuur is een voorrecht. Met het programma Gastheer van het Landschap leiden we recreatieondernemers op tot échte kenners en gastheren van hun landschap. In 2021 zijn er in het hele land 10 programma's gestart met een cursus. Hierin werden 110 recreatieondernemers opgeleid om hun gasten het verhaal van het landschap te vertellen. Met dit groeiende landelijke netwerk van gelijkgestemde ondernemers delen we kennis, inspiratie en werken we samen toe naar

hetzelfde ideaal: ondernemen in én met de natuur. Zo ontstaat balans tussen het geweldige landschap dat bijdraagt aan het succes van recreatieondernemingen, en de gasten die ervan kunnen blijven genieten.

IVN Trektochten

In een tijd waarin we veel 'moeten' en van onszelf vragen, is er behoefte aan rust en ontspanning. Wandelen is bij uitstek de manier om te vertragen, de natuur optimaal te ervaren en je te verwonderen over haar schoonheid. Vanuit dat uitgangspunt ontstonden de IVN Trektochten. De eerste twee IVN Trektochten zijn gelanceerd in 2021 en laten recreanten de Nederlandse natuur écht ontdekken met een meerdaagse wandeling, uitgezet door IVN-vrijwilligers uit de omgeving, weg van de gebaande paden. Niet alleen verkennen wandelaars prachtige routes in Nationaal Park De Biesbosch of oergebied De Maashorst, zij maken ook kennis met IVN Gastheren van het Landschap door middel van een overnachting, lunch of een kopje koffie. Zo kom je langs de bijzonderste plekken!

Beleefweken

De Beleefweek (of Beleefweekend) is een week waarin een heel netwerk van IVN Gastheren van het Landschap binnen één gebied samenwerkt om bezoekers en bewoners een week lang het gebied te laten beleven. Een grote publiekstrekker, zo bleek ook in 2021. Naast speciaal uitgezette fiets- en wandelroutes vonden talloze activiteiten plaats. Van een snorkelsafari in de Oosterschelde tot yoga in de duinen van Zuid-Kennemerland. De populariteit van Beleefweken neemt toe en het initiatief verspreidt zich kriskras door Nederland. Zo vond dit jaar de eerste Beleefweek plaats in het noorden van Nederland: de Drents-Friese grensstreek, die nationale parken Dwingelderveld en Drents-Friese Wold behelst. In Limburg bundelden drie nationale parken hun krachten voor een internationale Beleefweek in heel Nederlands en Belgisch Limburg. De Utrechtse Heuvelrug deed voor het derde jaar op rij mee en organiseerde in samenwerking met partners meer dan 60 activiteiten!

Oosterscheldeweek

Uiteraard waren er ook dit jaar aanpassingen nodig i.v.m. de bijzondere omstandigheden die de coronacrisis bracht, zoals in Nationaal Park Oosterschelde: 'Na de positieve ervaringen met digitale excursies tijdens coronajaar 2020 heeft Nationaal Park Oosterschelde in 2021 een combinatie gemaakt tussen fysieke activiteiten en een digitaal programma. De bezoekersaantallen van de Oosterscheldeweek waren bijzonder hoog, meer dan 3.000 mensen namen deel aan de fysieke activiteiten. Daarnaast werden ook de dagelijkse digitale excursies weer erg goed bekeken', aldus Wilco Jacobusse, IVN Coördinator Nationaal Park Oosterschelde.

Natuur & Gezondheid

2021 stond wederom in het teken van de coronacrisis. We gingen massaal naar buiten, zowel in de natuurgebieden als in onze tuin. En wie al een uurtje in de natuur doorbrengt weet: dit voelt goed! De natuur maakt ons bewezen gezonder en gelukkiger. En ook voor onze geestelijke gezondheid is de natuur een oppepper. Met die kennis heeft IVN zich dit jaar opnieuw ingezet om de natuur en de mens dichter bij elkaar te laten komen, want we hebben

allemaal recht op gezonde natuur! Zo motiveerden we onder andere werknemers om de natuur op te zoeken tijdens hun werkdag met de Groen Werkt Beter-campagne en zijn we een samenwerking gestart met tien instellingen die meedoen aan het Groene GGZ-project. Ook inspireerden en informeerden we 2.236 zorgprofessionals en geïnteresseerden met de Natuur & Gezondheid nieuwsbrief.

1.000 deelnemers Groen Werkt Beter challenge

13 Gezonde Buurten tussen 2017 en 2021

14 zorginstellingen die meebouwen aan de Groene GGZ

75.000 euro (van Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs) voor project Proeftuinen

Nieuwsbrief groeide met 1% tot **2.236** abonnees

Groen Werkt Beter

Natuur helpt om je fitter en vrolijker te voelen. Het heeft een positief effect op je creativiteit en concentratie. Bovendien verlaagt het je stressniveau. Zowel je werk als je gezondheid krijgen dus een positieve boost wanneer je natuur een plek geeft in je werkdag. Vrijwel alle Nederlanders weten wel dat de natuur positieve gezondheidseffecten heeft. Toch vinden veel mensen het een uitdaging om regelmatig de natuur op te zoeken. Bovendien zijn de meeste bedrijventerreinen stenen woestijnen en rode vlekken op de hittekaart van Nederland. IVN wil dat hier verandering in komt, om zo te zorgen voor meer lokale biodiversiteit, een gezondere werkomgeving en gelukkigere werknemers.

Natuurlijk bedrijventerrein Van der Zeelaan

Zowel regionaal als landelijk is er in 2021 gewerkt aan een portfolio voor het groene, gezonde werken. Dit heeft al een aantal mooie projecten opgeleverd. Op bedrijventerrein Van der Zeelaan in Wapenveld staat inmiddels een prachtig voorbeeld van een natuurlijk bedrijventerrein. Een stuk van 2.000 m² is met medewerking van IVN omgetoverd tot Tiny Forest, 1.000m² aan inheemse bloemenweide, een buitenwerkplek en een Bosbadpad. In deze stukken natuur word je als medewerker uitgenodigd om buiten, midden in het groen te werken of te pauzeren. Langs het Bosbadpad zijn paaltjes met QR-codes geplaatst, waarmee je kleine bosbad-oefeningen krijgt: ontspanningsoefeningen door contact te leggen met de natuur om je heen. Dit is een beproefde en bewezen methode die ervoor zorgt dat je je meer ontspannen en prettiger voelt. Zo draagt dit stuk natuur bij aan een gezondere natuur én gezondere werknemers.

Video

<https://www.destentor.nl/heerde/op-een-bedrijventerrein-wandelen-in-een-mini-bos-ik-word-er-blij-van~a7f51cd8/>

In 2021 is naast het vergroenen van bedrijventerreinen ook de challenge Groen Werkt Beter van start gegaan. In opdracht van de coalitie Groene Gezonde Bedrijventerreinen bestaande uit Provincie Zuid-Holland, Groene Cirkels Bijenland, Stichting Steenbreek en IVN, zijn werknemers uitgenodigd om meer natuur in hun werkdag te brengen. Drie weken lang kregen ruim 1.000 deelnemers leuke opdrachten en tips om de werkdag te vergroenen, zowel binnen als buiten. Gedragswetenschapper Jolanda Maas (VU) onderzocht of de campagne ervoor zorgde dat mensen vaker de natuur ingingen en of ze zich daar ook beter van gingen voelen. Het onderzoek viel positief uit: de campagne leek een positieve bijdrage te leveren aan het gevoel vitaler, gelukkiger en gezonder te zijn en bovendien leek het werkplezier vergroot tijdens de challenge.

'Ik zou de challenge zeker aanraden, want er zijn nog zeker collega's die extra stimulans nodig hebben om naar buiten te gaan.'

Deelnemers Groen Werkt Beter challenge

We organiseerden eind 2021 een mooie conferentie Groen Werkt Beter die vanwege de coronamaatregelen helaas niet door kon gaan, maar in april 2022 alsnog plaatsvond - met pakkende sprekers zoals Mark Mieras en Ruud Veltenaar. In 2022 zal het portfolio Groen Werkt Beter worden doorontwikkeld.

Beleef de natuur!

Gezonde Buurten

In 2021 hebben we het programma Gezonde Buurten voortgezet. Binnen dit programma werken we samen met bewoners van jong tot oud om een groene plek te creëren in de buurt. Een plek waar kinderen creatief kunnen spelen, waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en waar iedereen lekker kan bewegen en tot rust kan komen. Een Gezonde Buurt is een mooie oplossing voor een aantal maatschappelijke ontwikkelingen. Zo zorgt het ervoor dat de natuur weer een plek in een wijk krijgt. Ook daagt het kinderen die te weinig bewegen uit om lekker te gaan rennen of fietsen. Daarbij zorgen groene buurten voor sociale verbinding in de wijk. IVN richt zich op:

- Het vergroenen van de scholen en hun curriculum
- Het organiseren van duurzame natuurbelevingsactiviteiten in de buurt (samen met buurtpartners zoals zorginstellingen en sportverenigingen). Denk hierbij aan wandelclubs en moestuiniergroepen.
- Het faciliteren van bewonersinitiatieven gericht op het groener en gezonder maken van de eigen leefomgeving
- Het revitaliseren van groene iconische ontmoetingsplekken zoals een kinderboerderij en stadspark

Tussen 2017 en 2021 werkten we aan 13 Gezonde Buurten en in 2022 wordt de Gezonde Buurten Aanpak verder uitgerold in Amsterdam, Zaandam, Schiedam, Apeldoorn en zelfs op Bonaire.

Gezonde Buurten wordt gefinancierd door het ministerie van VWS en is onderdeel van de Nationale Preventie Aanpak. Gezonde Buurten is een samenwerking tussen Jantje Beton en IVN en sinds 2021 heeft ook JOGG – met haar netwerk en expertise – zich als partner aangesloten. Zo hebben we de handen ineengeslagen om ons in te zetten voor een gemeenschappelijke ambitie. De komende vier jaar werken we aan de realisatie van 13 naar 100 Gezonde Buurten en het aankomend jaar staat in het teken van het realiseren van een opschalingsplan om die ambitie te halen.

Groene GGZ

Het stond niet in de planning, maar onverwachts werd de beweging rondom de Groene GGZ enorm. Renske Visscher schreef namens IVN als co-auteur mee aan het boek Green Mental Health met onderzoek, inspiratievoorbeelden en implementatietips om de natuur weer te benutten als bron voor mentale gezondheid. Inmiddels zijn een paar honderd exemplaren verkocht. Het boek is te koop in de [IVN webwinkel](#).

Podcast met Renske Visscher

<https://open.spotify.com/episode/1hmDI3F-pRO2bftMW6MqcwT?si=f1140352f214404d>

Maar daar is het niet bij gebleven: IVN ging een samenwerking aan met Nature For Health, onderzoeker Jolanda Maas en de Buitenpsychologen met als doel samen een groene beweging op gang te brengen in de mentale gezondheidszorg. Dit moet leiden tot een positieve verandering voor cliënten, medewerkers én de natuur. Samen met deze partners maakte IVN een projectvoorstel voor 10 voorlopers in de Groene GGZ met als doel op deze locaties te experimenteren, te enthousiasmeren en anderen te inspireren mee te doen in deze beweging. Het enthousiasme bleek zó groot dat er uiteindelijk 14 grote instellingen zijn geselecteerd om mee te bouwen aan de Groene GGZ. Deze instellingen doen de komende drie jaar mee en leveren cofinanciering.

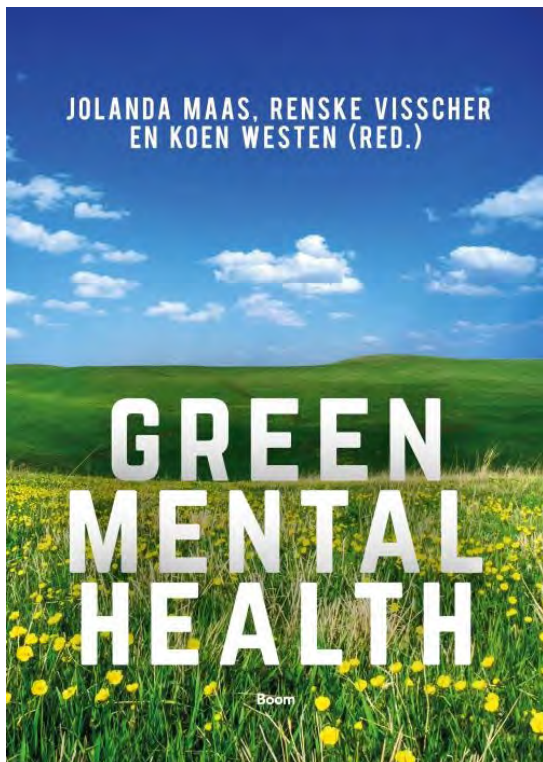
Daarnaast was IVN dagvoorzitter op het congres Green Mental Health waar zo'n 200 zorgprofessionals aan deelnamen en heeft de Fred Foundation €20.000,- aan de Groene GGZ gedoneerd, waarvan €15.000,- voor IVN beschikbaar wordt gesteld.

Wil je weten wat de Groene GGZ nu precies inhoudt? Bekijk de video gemaakt op verzoek van en gefinancierd door VWS.

Video Groene GGZ

<https://www.youtube.com/watch?v=WD921Eu90r0>

Beleef de natuur!

De Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs: Proeftuinen

In 2021 won IVN de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs. Los van de grote eer betekende dit ook een mooie geldprijs van €150.000,- met een vrij besteedbaar bedrag van €75.000,-. Dit bedrag is gegund aan het project IVN Proeftuinen, zodat dit de komende jaren tot bloei kan komen. De IVN Proeftuin is een voedselbos van 30 m² aangelegd op een zorglocatie, waarin van alles valt te proeven en te ervaren. De Proeftuin is een plek waar bewoners en medewerkers van de locatie, de buurt, (IVN) vrijwilligers, kinderen van een nabijgelegen school en mensen van andere organisaties rond de locatie elkaar kunnen ontmoeten. De Proeftuin is dus niet alleen ecologisch verantwoord en goed voor de lokale biodiversiteit, maar ook een plek die sociale connecties en ontmoetingen bevordert.

Video IVN Proeftuinen

<https://www.youtube.com/watch?v=tSIAUd6x6GQ>

Congressen

Tot slot is IVN ook zichtbaar geweest op verschillende congressen, zoals:

- IVN is door VWS uitgenodigd als spreker op het congres Duurzame Zorg over de Groene GGZ en over ouderenzorg;
- IVN was openingsspreker samen met Lucien Engelen en Iris de Vries over het thema Duurzaamheid tijdens de Dutch Health Week in de jaarbeurs in Utrecht. Het aantal deelnemers uit zorg en aanverwante sectoren was 5.000;
- IVN was spreker tijdens het congres Magie in Beweging van de Sint Maartenskliniek in de Vereniging in Nijmegen met 500 zorgprofessionals van de Sint Maartenskliniek en samenwerkingspartners in de omgeving.

Jongeren

Steeds meer jongeren zoeken manieren om bij te dragen aan natuur en een duurzame samenleving. JonglVN is de overkoepelende benaming voor projecten binnen IVN waar jongeren terecht kunnen met hun groene ambities. In 2021 hebben jongeren op hun eigen manier bij kunnen dragen aan de Nederlandse natuur. Naast het Jongeren Advies Bureau, WoesteLand, Groen Traineeship en Junior Rangers is JonglVN een jongerenproject rijker: Nature Bits. Al deze projecten dragen bij aan bewustwording onder jongeren over het belang van de natuur. Aan de hand van natuureducatie- en beleving doen jongeren natuurkennis en praktische (werk)

ervaring op. Zo deden 220 jongeren mee aan Nature Bits en werkten 300 jongeren aan een natuurproject binnen een groene organisatie met het Groen Traineeship. Ook organiseerde een groep jonge vrijwilligers vijf WoesteLand-vakanties met 125 deelnemers en waren 45 jongeren actief als Junior Ranger in vijf Nationale Parken. Hierdoor komen ze niet alleen in contact met de natuur, maar ook met elkaar. Ook is de nieuwsbrief voor jongeren (de JonglVN update) in 2021 gelanceerd om jongeren te inspireren en tot actie aan te zetten. Zo bouwen we aan een landelijke jongerenbeweging, die een verschil maakt voor mens en natuur.

300 jongeren namen deel aan Groen Traineeship

607 jongeren ontvangen de JonglVN update in de mailbox

45 jongeren in **5** Nationale Parken actief als Junior Ranger

5 WoesteLand vakanties met **125** deelnemers, georganiseerd door **15** jonge vrijwilligers

220 jongeren deden mee met Nature Bits, **45** enthousiaste vrijwilligers organiseerden **21** dagen in de natuur

Nature Bits

In januari 2021 is het project Nature Bits van start gegaan. Nature Bits zijn inspirerende leerervaringen midden in de natuur; georganiseerd door jongeren, voor jongeren (18-30 jaar). 45 koplopers, de jongeren die de Nature Bit organiseren, hebben in totaal 21 dagen in de natuur georganiseerd over stadsnatuur, rewilding, natuur en gezondheid en lichtvervuiling. Er namen 220 jongeren deel aan deze natuurervaringen. Tijdens het elfweekse traject krijgen koplopers ondersteuning vanuit de regio's, het landelijk bureau en een natuur-expert. Jongeren kunnen binnen het Nature Bit netwerk doorgroeien van deelnemer, vrijwilliger, koploper, koploper-buddy tot landelijk kernteamlid. In samenwerking met de vijf regio's wordt Nature Bits breder voortgezet. Koplopers worden aangemoedigd om zoveel mogelijk bij- en met IVN-afdelingen te werken.

IVN Rijk van Nijmegen

Binnen de afdeling IVN Rijk van Nijmegen is een projectgroep jongeren, waarin een IVN-beroepskracht, communicatiecoördinator, een wisselende groep jongeren en IVN'er Elly Gies deel van uitmaken. In juni organiseerde de afdeling samen met het Landelijk Bureau een Nature Bit: een groep jongeren verdiepte zich een dag lang in het thema rewilding. Het doel is om een wisselende groep jongeren binnen de projectgroep te hebben, die samen met IVN Rijk van Nijmegen natuuractiviteiten organiseert. Elly: "Als de jonge en oude garde IVN'ers elkaar ontmoeten, denk ik dat er prachtige gesprekken kunnen ontstaan."

'Bij het organiseren van een Nature Bit komt van alles kijken. Je duikt een thema in, denkt een programma uit, en staat met verschillende partijen in contact. Eigenlijk organiseer je een klein evenement!'

Jan (27 jaar), Nature Bits koploper

Groen Traineeship

Het Groen Traineeship brengt jongeren en natuurorganisaties samen. IVN heeft dit project opgezet samen met tien natuur- en milieuorganisaties in Nederland, waaronder LandschappenNL, Natuurmonumenten, SoortenNL, VBNE en Milieudefensie. Jongeren krijgen in het Groen Traineeship de kans om praktische werkervaring op te doen bij natuurorganisaties. Deze natuurorganisaties zetten op hun beurt weer graag de energie en frisse ideeën van jongeren in bij hun groene projecten. Als één van de proeftuinprojecten van het actieplan Maatschappelijke Diensttijd van de ministeries van VWS en OCW is Groen Traineeship specifiek voor jongvolwassenen van 16 t/m 27 jaar. De groepen trainees besteden drie tot vijf maanden lang één dag in de week aan hun project. Afgelopen jaar hebben de groen trainees meer dan 30 projecten uitgevoerd. Zij hebben bijvoorbeeld Tiny Forests geplant, lespakketten gemaakt, actiegevoerd voor het klimaat, en groene evenementen georganiseerd.

IVN Jongeren Adviesbureau

Bij het IVN Jongeren Adviesbureau werken jongeren vanuit hun opleiding aan échte maatschappelijke vraagstukken op het gebied van natuur en duurzaamheid. De projecten zijn gericht op jongeren tussen de 12 en 25 jaar. Ze nemen een adviesrol in en doen onderzoek, gaan in gesprek met (lokale) experts en presenteren hun ideeën. Met hun frisse en onbevangen blik dragen ze bij aan het oplossen van vraagstukken van bedrijven of overheden. Zo doen ze praktische ervaring op en ontwikkelen belangrijke vaardigheden zoals samenwerken, creativiteit en probleemoplossend vermogen. Het IVN Jongeren Adviesbureau werkte in 2021 samen met 30 scholen met zo'n 50 docenten en 850 jongeren in het voorgezet onderwijs.

'De leerlingen zijn trots dat ze een advies uitbrengen over de school waar ze zelf jarenlang op hebben gezeten.'

Docent Berend den Dulk van het Cambium College

Meer groen op het schoolplein

De gemeente Zaltbommel gaf een duidelijke opdracht mee aan de eerstejaars havo- en vwo-leerlingen: ontwerp een groen schoolplein voor je oude basisschool. Tijdens het project van het Jongeren Advies Bureau bezochten de leerlingen hun oude basisschool om te inventariseren hoe 'groen' die nu is en om juffen, meesters, directie en kinderen te interviewen. IVN en de gemeente hielpen de leerlingen met het ontwikkelen van diverse vaardigheden zoals op schaal tekenen, resultaten analyseren en presenteren. De zes adviseursgroepjes deelden hun ideeën met afgevaardigden van de gemeente in de chique raadzaal van Zaltbommel. De ideeën gaan verder dan alleen maar bomen en planten poten. Het advies gaat ook over verschillende ondergronden voor het beter weglopen van regenwater en speeltoestellen van duurzame en natuurlijke materialen. Wethouder Van Leeuwen gaf aan dat er serieus wordt gekeken naar de ideeën: "Het sluit super aan op de ambities die wij als gemeente hebben op het gebied van het vergroenen van onze leefomgeving."

Het magazine 'Groen Gelderland' geeft een inkijkje in de projecten waar jongeren de afgelopen jaren in Gelderland aan hebben gewerkt. Het laat zien hoe waardevol de frisse blik van jongeren kan zijn bij het oplossen van ingewikkelde vraagstukken.

Magazine

https://issuu.com/ivnnederland/docs/groen_gelderland

Bestuur en Organisatie

Bestuur en Organisatie

Eén vereniging

Na meer dan drie jaar voorbereiding zijn in 2021 de stichting IVN, waarin de beroepsorganisatie was georganiseerd, en de vereniging IVN, waarin de afdelingen en de leden waren georganiseerd, samengevoegd en gefuseerd tot de nieuwe vereniging IVN.

Fusie ANMEC

Vanaf 1 januari 2021 is ANMEC, het Amsterdams Natuur- en Milieu Educatie Centrum, onderdeel geworden van IVN. In 2020 zijn gesprekken gevoerd tussen ANMEC en IVN over verregaande samenwerking en deze hebben geleid tot de fusie die per 1 januari effectief is geworden. Op het moment van fusie had ANMEC 6.46 FTE personeel en een omzet van ongeveer €800.00,- euro. ANMEC is onderdeel van de regiodirectie Noord-West, maar blijft als Amsterdams NME-centrum zichtbaar en blijft ook als zodanig functioneren. De gemeente Amsterdam is de belangrijkste subsidient.

Innovatie en Duurzaamheid BV te Utrecht

IVN heeft een belang van 85% in Innovatie en Duurzaamheid BV, handelend onder de naam SME Advies. Het is een maatschappelijk betrokken adviesbureau met ruim 40 jaar ervaring. Het doel is om mensen te bewegen om vanuit positieve energie duurzame keuzes te maken. En dat binnen verschillende werkelden: beleid & proces, bewoners & gedrag en onderwijs. De heer Hak van Nispen tot Pannerden is algemeen directeur, en de Raad van Commissarissen bestaat ultimo 2021 uit Jelle de Jong, Jort Bakker en René Bouwmeester.

Medewerkers (P&O)

Het jaar 2021 was helaas wederom een jaar dat gekenmerkt werd door de maatregelen ten gevolge van de pandemie. Wij werden als organisatie steeds beter in het hybride werken. Het beleid werd aangepast en elke medewerker ontving een basispakket bestaande uit de benodigde hard- en software inclusief extra benodigdheden om Arbo technisch goed te kunnen werken alsmede een budget voor een thuiswerkinrichting.

In 2021 zijn Stichting IVN en Vereniging IVN formeel gefuseerd tot Vereniging IVN. Als gevolg van de fusie zijn alle werknemers van Stichting IVN van rechtswege in dienst gekomen bij Vereniging IVN, onder dezelfde arbeidsvoorwaarden als bij Stichting IVN. Er zijn geen veranderingen op het personele vlak; de arbeidsvoorwaarden bleven gelijk.

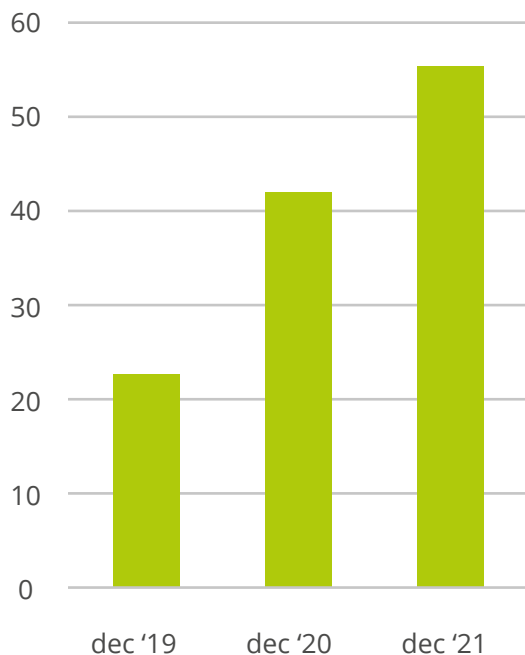
Ontwikkeling personeel

In 2021 zijn zowel ANMEC als de Natuurschool onderdeel geworden van IVN. Hierdoor is de formatie en samenstelling van het personeelsbestand veranderd. De afgelopen jaren waren er 4 à 5 personen als oproepkracht per jaar werkzaam voor IVN, in 2021 is dit gestegen naar 24. Het aantal vaste medewerkers is gestegen met maar liefst 18% ten opzichte van eind 2020, in december 2021 waren er namelijk 173 personen in dienst (eind 2020: 147). De parttime factor is nagenoeg gelijk gebleven: 0,83 FTE in december 2021.

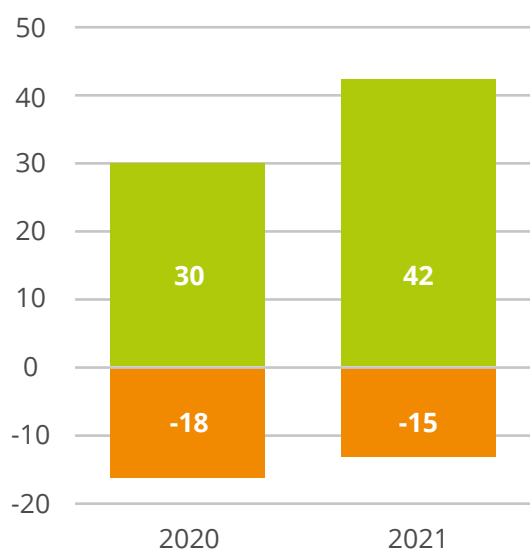
In 2021 heeft IVN aan 55 verschillende studenten een stageplek geboden, dit is een stijging van 31% ten opzichte van 2020.

Over het hele jaar genomen zijn er 42 medewerkers ingestroomd en 12 medewerkers uitgestroomd, hierbij zijn de eerdergenoemde oproepkrachten niet meegeteld.

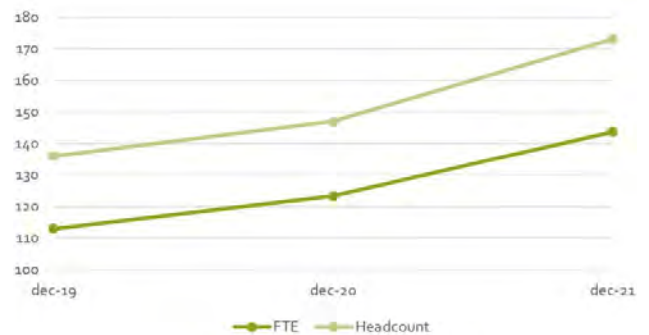
Formatie van stagiairs in headcount

In- en uitstroom in headcount

Formatie van medewerkers

Verzuim

In 2020, het eerste jaar van de coronapandemie, was het gemiddeld verzuim in Nederland in het vierde kwartaal 4,9 procent. In het vierde kwartaal van 2021 was dit 5,4% [bron:CBS].

Bij IVN zien wij een iets minder scherpe stijging in het verzuimpercentage van 3,34% in 2020 naar 3,57% in 2021.

Salaris

IVN volgt de bepalingen van de CAO Sociaal Werk. Per 1 december 2021 zijn de salarissen conform de CAO verhoogd met 2,5%. In de nieuwe CAO, die zal lopen van 1 juli 2021 tot 1 juli 2023, is een salarisverhoging van 2,0% per januari 2023 afgesproken, er wordt nog gewerkt aan aanvullende afspraken.

Managementteam

Sinds 2009 is Jelle de Jong algemeen directeur van Stichting IVN. Na de fusie in april is hij benoemd tot directeur-bestuurder van de vereniging IVN. De taken en de bevoegdheden van de directeur-bestuurder zijn vastgelegd in de statuten en in het huishoudelijk reglement. Het managementteam bestond per 31 december 2021 uit de volgende personen:

- Jelle de Jong
Directeur-Bestuurder en P&O
- Wander van der Kolk
Directeur Communicatie, Marketing & Programma's
- Ron Schaarsberg
Manager Financiën & ICT
- Mark Tuit
Regiodirecteur Friesland, Groningen en Drenthe
- Joline de Weerd
Regiodirecteur Overijssel, Gelderland en Flevoland
- Petra Schut
Regiodirecteur Noord-Holland en Utrecht

- Daphne Teeling
Regiodirecteur Zuid-Holland en Zeeland
- Renske Visscher
Regiodirecteur Noord-Brabant en Limburg

Landelijke Raad

De Landelijke Raad vertegenwoordigt de leden van IVN en is daarmee het hoogste orgaan binnen IVN. De Landelijke Raad functioneert als de ledenraad van de vereniging. De raad bestond in 2021 uit 24 personen. 22 leden vertegenwoordigen elk een regio. Daarnaast hebben WoesteLand en Natuurontdekkers elk één zetel. De taken en bevoegdheden van de Landelijke Raad zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement. De Landelijke Raad is vier keer bijeengekomen in 2021, tweemaal online vanwege coronabeperkingen en tweemaal in een fysieke vergadering.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de Bestuurder en de algemene gang van zaken in de organisatie. De Raad van Toezicht staat de Bestuurder met advies terzijde. De Raad van Toezicht is in 2021 vijfmaal bijeengewees: vier reguliere vergaderingen en een ingelast overleg in april vanwege de fusie. Vier van de vijf overleggen waren online vanwege coronabeperkingen.

De Raad van Toezicht van IVN kende in 2021 twee gezichten: eerst de Raad van Toezicht van de Stichting IVN, die per 22 april ophield te bestaan, en vervolgens de Raad van Toezicht van de vereniging IVN die op 23 april van start ging. Voor de continuïteit zijn een aantal leden van de 'oude' RvT benoemd in de 'nieuwe' RvT. Dit zijn Hans Gilissen als voorzitter en Rolf Boersma, Janneken Sprangers en José Hendriksen als leden. Om in de toekomst drastische wijzigingen in de RvT te voorkomen, hebben zij hun 'oude' zittingstermijnen overgenomen in de nieuwe Raad van Toezicht.

Met het einde van stichting IVN zijn Han Mouton, Louise van den Broek, Bram van Dijk en Ryan van den Born gestopt als lid van de Raad van Toezicht.

In december liep de tweede zittingstermijn van José Hendriksen af. Zij is vervangen door Boudewijn Kanen.

Samenstelling Raad van Toezicht

Sinds de fusie op 22 april 2021 wordt de Raad van Toezicht gevormd door acht personen. Van de leden die vanuit de Raad van Toezicht van de oude stichting IVN in de nieuwe Raad van Toezicht van de vereniging IVN zijn doorgegaan, zijn de oorspronkelijke zittingstermijnen gehandhaafd. Op 31 december 2021 bestond de Raad van Toezicht uit:

Naam:	Hans Gilissen
Rol:	Voorzitter
Aftredend per:	november 2022
Herbenoembaar:	ja
Functie:	Bestuurslid bij rechtbank Limburg
Nevenfuncties:	• Lid Raad van Commissarissen Limgroep B.V. • Lid bestuur stichting Dialectwoordenboek • Cultuurprijs Limburg • Lid Raad Economische Advisering Bisschoppelijk Centrum Rolduc • Lid Bestuur i/o Stichting Vrienden van Ysselsteyn

Naam:	Saskia de Jonge
Rol:	Vicevoorzitter
Aftredend per:	april 2024
Herbenoembaar:	ja
Functie:	Manager kennisontwikkeling bij ProRail

Naam:	Rolf Boersma
Rol:	Lid
Aftredend per:	november 2022
Herbenoembaar:	ja

Naam:	Janneken Sprangers
Rol:	Lid
Aftredend per:	december 2024
Herbenoembaar:	nee
Functie:	Financieel mediator

Naam:	Bart Franken
Rol:	Lid
Aftredend per:	april 2024
Herbenoembaar:	ja
Functie:	Projectmanager Natuur bij Antea Group

Naam: Jurre Mulder
Rol: Lid
Aftredend per: april 2024
Herbenoembaar: ja
Functie: Directeur/Chief Digital & Technology Officer bij Intergamma

Naam: Jetske van den Bijtel
Rol: Lid
Aftredend per: april 2024
Herbenoembaar: ja

Naam: Boudewijn Kanen
Rol: Lid
Aftredend per: december 2024
Herbenoembaar: ja
Functie: Advocaat bij Liber Dock

Verantwoordingsverklaring

Eén van de eisen die het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt aan organisaties die het CBF-keur voor kansspelbegunstigden voeren, is dat de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht een gezamenlijke verantwoordingsverklaring opnemen in het jaarverslag. In de verantwoordingsverklaring onderschrijven beide raden dat:

1. De functie toezicht houden duidelijk is gescheiden van de functie besturen dan wel uitvoeren;
2. De organisatie haar middelen optimaal besteedt zodat effectief en efficiënt gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling;
3. De organisatie streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatievervalschafting en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

IVN onderschrijft deze principes en in deze verantwoordingsverklaring wordt beschreven op welke manier IVN hieraan invulling geeft.

Besturen en toezicht houden

Bij IVN is de vaststelling en uitvoering van het beleid gescheiden van het toezicht op de organisatie. Deze scheiding is geregeld in de statuten waarbij de taken en bevoegdheden van de Raad van Bestuur (Uitvoering) en de Raad van Toezicht (Toezichthouder) elk afzonderlijk zijn beschreven.

De Raad van Bestuur wordt gevormd door de directeur-bestuurder. Hij heeft tot taak het besturen van de vereniging in de meest ruime zin, dit met inachtneming van de bevoegdheden van de Raad van Bestuur die statutair zijn bepaald. Deze bepalingen waarborgen het onderscheid tussen besturen en toezicht houden.

De directeur-bestuurder geeft leiding aan een managementteam van 8 personen alsmede aan de afdeling P&O. In het managementteam is alle benodigde expertise aanwezig om de organisatie te besturen. Het functioneren van de directeur-bestuurder wordt jaarlijks geëvalueerd door de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht vergadert minimaal viermaal per jaar gezamenlijk met de directeur-bestuurder en minimaal een ander lid van het managementteam ter bespreking van het gevoerde en in de toekomst te voeren beleid.

De Raad van Toezicht verleent jaarlijks de goedkeuring aan het inhoudelijk jaarverslag en het financieel jaarverslag met bijbehorende accountantsverklaring. Ook het jaarplan en de begroting worden goedgekeurd in de Raad van Toezicht. Hierdoor is de Raad van Toezicht adequaat in staat haar toezichthoudende functie te vervullen.

De Raad van Toezicht beoordeelt jaarlijks tijdens de zelfevaluatie of de juiste expertises in de Raad van Toezicht vertegenwoordigd zijn. De adviserende rol van de Raad van Toezicht komt tot uitdrukking in de mogelijkheid, gevraagd of ongevraagd het bestuur te adviseren op belangrijke beleidsuitgangspunten.

De Landelijke Raad is het hoogste orgaan binnen IVN en functioneert als de ledenraad van de vereniging. De Landelijke Raad komt vier keer per jaar bijeen en is samengesteld uit vertegenwoordigers van de 22 regionale afdelingsoverleggen in het bijzijn van de Raad van Bestuur. De Landelijke Raad stelt, met inachtneming van de rol van de Raad van Toezicht, jaarlijks het inhoudelijk jaarverslag en het financieel jaarverslag met bijbehorende accountantsverklaring vast. Dit geldt eveneens voor het jaarplan en de begroting.

De jaarrekening van IVN wordt jaarlijks gecontroleerd door het CBF en een externe registeraccountant.

Optimaliseren effectiviteit en efficiency

Als onderdeel van de planning- en controlecyclus wordt er naast het opmaken van de jaarrekening jaarlijks een begroting samengesteld die wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht. In combinatie met het jaarplan houdt de Raad van Toezicht hiermee toezicht op de ontwikkeling van de statutair vastgestelde doelstellingen van IVN. In het meerjarenbeleidsplan staan richtinggevendende doelstellingen geformuleerd.

De effectiviteit van de uitgevoerde opdrachten wordt beoordeeld door de opdrachtgevers. Het intern monitoren en evalueren van de uitvoering van processen en activiteiten vindt plaats door een kritische beoordeling van een maandelijks managementrapportage en het jaarverslag.

Het managementteam volgt en evalueert het functioneren van medewerkers met behulp van een jaarlijkse beoordelingscyclus. De administratieve organisatie en interne beheersing worden jaarlijks in het kader van de accountantscontrole geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

Optimaliseren omgang met belanghebbenden

IVN streeft naar een open dialoog met stakeholders zoals vrijwilligers, medewerkers, particulieren, bedrijven, overheden, natuur- en milieuorganisaties en andere betrokkenen.

De inhoud en kwaliteit van de verstrekte informatie wordt door de leidinggevendenden gewaarborgd. Voor het stroomlijnen en optimaliseren van de externe communicatie zijn de taken op het gebied van communicatie en websitebeheer ondergebracht bij een centrale afdeling Communicatie. Belangrijke informatiestukken worden in het managementteam besproken en vastgesteld.

De specifieke doelgroepen worden geïnformeerd met diverse communicatiemiddelen zoals het IVN-magazine Mens en Natuur, het intranet Ons IVN, het jaarverslag, de website, persberichten en door deelname aan diverse overlegorganen en samenwerkingsverbanden. Het beleid is erop gericht om relaties met belanghebbenden te optimaliseren door hun gericht te informeren, bijvoorbeeld over natuur- en milieubelangen en de activiteiten van IVN en de besteding van de ontvangen gelden.

Door de vrijwilligersafdelingen vinden verschillende uitingen plaats gericht op de relevante doelgroep zoals publicaties, overleggen met overheden, deelname aan netwerken en overlegorganen. Hiermee worden honderdduizenden mensen per jaar bereikt. Vrijwilligers worden betrokken via bijvoorbeeld het kwartaalblad Mens en Natuur, de website, digitale nieuwsbrieven en het intranet Ons IVN. Daarnaast kunnen vrijwilligers zich voor allerlei vragen wenden tot de IVN Servicedesk.

Financieel beleid

Algemeen

Continuïteitsreserve

In de richtlijn 'Reserves Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland is opgenomen dat de continuïteitsreserve niet meer mag bedragen dan anderhalf keer de jaarlijkse kosten van de organisatie. IVN hanteert de verhouding tussen de reserve en de jaarlijkse personeelskosten als uitgangspunt voor de bepaling van de norm. De Raad van Toezicht van IVN heeft de gewenste hoogte voor de continuïteitsreserve bepaald op € 3,5 miljoen. Deze norm is vastgesteld op basis van een risico-inschatting en benchmarkgegevens met als doel om gedurende 4 maanden de salarissen door te kunnen betalen in een situatie van volledige insolventie. De doelstelling is om de gewenste hoogte in 2026 te bereiken.

Managementinformatie

Het managementteam van IVN stelt jaarlijks een inhoudelijk plan en een jaarbegroting op. Beiden worden door de Raad van Toezicht beoordeeld en vastgesteld.

Gedurende het jaar worden de inkomsten en de bestedingen aan de doelstellingen bewaakt door het managementteam. In een portal is de benodigde informatie het hele jaar online beschikbaar, periodiek worden de ontwikkeling van de baten en lasten ten opzichte van het budget besproken. Met de Raad van Toezicht wordt op basis daarvan periodieke rapportage gedeeld die tijdens iedere vergadering wordt besproken.

Onafhankelijke accountant

De jaarrekening wordt zoals statutair bepaald gecontroleerd door een externe accountant. Gedurende het jaar wordt de opzet en de werking van de administratieve organisatie en interne beheersingsmaatregelen gecontroleerd. Na afloop van het jaar wordt de jaarrekening door de onafhankelijke accountant gecontroleerd.

Auditcommissie

Bij IVN functioneert een auditcommissie conform de richtlijnen en eisen van het CBF, bestaande uit 3 leden waarvan 2 leden van de Raad van Toezicht. Deze commissie is verantwoordelijk voor het toezicht op de inrichting en de werking van de administratieve organisatie, de naleving van de relevante wet- en regelgeving, de financiële informatieverstopping en het financiële beleid. De commissie vergadert jaarlijks 4 keer.

Risico's en onzekerheden

Algemeen

Voor het risicomanagement werkt IVN met een 'Risk Management Scorecard'. Daarmee zijn de risico's en de mate waarin deze worden beheerst in beeld gebracht en besproken met de Raad van Toezicht.

Op de volgende gebieden worden strategische risico's onderkend:

- Financiën en wetgeving
- Reputatieschade en marktpositie
- Personeel en vrijwilligers
- Bestuur, compliance en fraude

Risicobeheersing bij IVN

Al met al is de conclusie dat de risico's bij IVN in voldoende mate beheerst worden. Op het gebied van financieel beheer is er sprake van het laagste risico, categorie 'geen risico'. Dit wil zeggen dat met de normale aandacht van het management alle onderkende risico's onder controle zijn. Dit betreffen de risico's op liquiditeitstekorten, fraude en terugbetalingsverplichtingen op projecten. Op de andere terreinen zoals reputatieschade, privacywetgeving, ICT en bestuur worden de risico's als 'acceptabel' beoordeeld. Daarbij is voortdurende aandacht door het management gewenst en daarvoor zijn de interne beheersingsmaatregelen voldoende.

Bestuurlijke en financiële richtlijnen

ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling)

Vereniging IVN beschikt over de ANBI-status. De doelstellingen en feitelijke werkzaamheden zijn voor meer dan 90% gericht op het algemeen belang. Door deze status kunnen erfenissen en schenkingen belastingvrij ontvangen worden. Hierdoor komen deze volledig ten goede aan de doelstelling van IVN. Donateurs kunnen hierdoor ook hun giften, onder bepaalde voorwaarden, als gift opnemen op hun aangifte inkomstenbelasting.

Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF)

Het Centraal Bureau Fondsenwerving is een toezichthoudende organisatie voor alle goede doelen in Nederland. Het CBF ziet toe op het bestuur en het beleid van goede doelen. Om in aanmerking te komen voor het keurmerk wordt de manier waarop gelden verkregen worden beoordeeld, de manier waarop de gelden worden uitgegeven en tenslotte de wijze waarop verslaglegging wordt uitgebracht. IVN voldoet aan de gestelde eisen als grote goede doelen organisatie en voert het CBF-keurmerk voor kansspel begunstigden.

Beleggingsbeleid

Door SME Advies worden overvloedige middelen belegd. Deze beleggingen vinden plaats binnen de kaders van een laag risicoprofiel. In 2021 zijn de beleggingen binnen dit profiel gebleven. Het rendement op de beleggingen heeft in 2021 ca. €30.000 (negatief) bedragen.

Vrijwilligersbeleid

Veel van de leden van IVN zetten zich in als vrijwilliger op de projecten van IVN. De vrijwilliger krijgt daarbij de mogelijkheid om de gemaakte onkosten binnen de daarvoor geldende wettelijke bepalingen vergoed te krijgen. Daarnaast is er een verzekering afgesloten die dekking biedt aan vrijwilligers waar het gaat om schade door ongevallen tijdens het deelnemen aan activiteiten van IVN.

Integriteitsbeleid

IVN heeft een gedragscode 'In veilige handen' opgesteld, die geldt voor alle medewerkers en vrijwilligers. De gedragscode beschrijft eveneens hoe meldingen worden behandeld. Daarnaast is specifiek voor medewerkers een beleid opgesteld met betrekking tot psychosociale arbeidsbelasting. Dit beleid geldt voor zowel medewerkers als leidinggevenden onderling en in de relatie tussen medewerker en leidinggevende. Binnen IVN is ook het beleid rond de Wet Huis voor Klokkenluiders (WHK) opgesteld. Deze regeling is opgenomen om de drempel tot melden van een misstand zo laag mogelijk te maken en de veiligheid van de melder te waarborgen. De regeling zorgt voor een helder stappenplan dat gevolgd wordt door degene die een misstand wil melden. Er hebben in 2021 geen meldingen plaatsgevonden.

Genoemde regelingen zijn beschikbaar op de website van IVN of op het IVN Intranet.

Samenvatting financiële resultaten

Vereniging IVN heeft in 2021 een positief exploitatiesaldo behaald. De geconsolideerde baten bedroegen in 2021 € 16,5 miljoen waarvan € 15,6 miljoen is besteed aan de doelstelling van IVN. Samengevat zijn de baten en lasten als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2021 realisatie	2021 begroting	2020 realisatie
Totale baten	16.548	15.795	13.922
Besteed aan doelstelling	15.601	14.602	13.106
Beheer & administratie	686	754	659
Werving van baten	76	87	73
Financiële baten en lasten	48	11	5
Aandeel derden in resultaat	-5	0	-1
Toevoeging aan continuïteitsreserve	57	341	80
Toevoeging aan bestemmingsreserve	85	-	-

Tabel 1: geconsolideerde staat van baten en lasten

Baten

De totale baten zijn in 2021 gestegen ten opzichte van 2020. Deze stijging komt met name voort uit de fusie met ANMEC en de organische groei van IVN. Vooral de baten van subsidies van overheden zijn sterk gestegen door een toename in activiteiten gefinancierd door gemeenten en rijksoverheid.

Bedragen x € 1.000	2021 realisatie	2021 begroting	2020 realisatie
Baten van particulieren	325	489	322
Baten van bedrijven	840	791	595
Baten van fondsen	201	298	301
Baten van andere not-for-profit organisaties	1.617	789	1.090
Baten van loterijorganisaties	1.684	1.821	1.732
Baten van subsidies van overheden	9.844	9.870	7.793
Baten als tegenprestatie	1.702	1.737	1.421
Overige baten	82	0	46
Mutatie onderhanden werk	253	0	623
Totale baten	16.548	15.795	13.922

Tabel 2: overzicht geconsolideerde baten, incl. materiële projectlasten.

Besteed aan doelstellingen

De verhouding tussen de lasten besteed aan de doelstellingen en de totale baten is in 2021 op geconsolideerd niveau uitgekomen op ca. 94% (2020: 94%).

Bedragen x € 1.000	2021 realisatie	2021 begroting	2020 realisatie
Natuur en Gezondheid	1.969	1.776	654
Natuur in de Buurt	2.128	1.161	1.107
Kind en Natuur	4.282	2.979	3.076
Natuur en Recreatie	2.539	3.634	2.527
Natuur en Jongeren	780	683	813
Vrijwilligers en Educatie	1.400	1.544	2.548
Overige activiteiten	1.482	1.886	1.58
Activiteiten SME Advies	1.021	938	794
Totale baten besteed aan doelstelling	15.601	14.601	13.106

Tabel 3: overzicht besteding aan doelstellingen, incl. materiële projectlasten

Werving baten

De vereniging is actief op het gebied van werving van fondsen en baten van bedrijven en particulieren. In 2021 heeft het beleid gericht op vermogensfondsen en bedrijven succesvolle projecten opgeleverd. Ook verdere verbetering van het beleid ten aanzien van leden en mogelijk geïnteresseerden heeft positief gewerkt. De verhouding tussen lasten en baten voor eigen fondsenwerving is hierdoor in 2021 verder gedaald naar 5,5% (in 2020 was dit 6,0%). Daarmee blijft de verhouding op een voor IVN verantwoord niveau.

Beheer & Administratie

De kosten van beheer en administratie betreffen de kosten voor directie, financiën, ICT en personeelszaken. Kosten die direct aan projecten kunnen worden toegerekend zijn daarop in mindering gebracht. Deze lasten worden doorberekend op basis van de tijd die per medewerker aan deze taken wordt besteed. In 2021 bedroegen deze lasten €685.000 en zijn daarmee ten opzichte van 2020 gedaald naar 4,1% (2020: 4,7%). De door de Raad van Toezicht gestelde norm (van 6%) wordt daarmee behaald.

Resultaat en financiële positie

Het boekjaar 2021 is afgesloten met een positief geconsolideerd resultaat van €143.000, een stijging ten opzichte van het resultaat over 2020 van ca. €63.000. Het daarin begrepen resultaat van SME Advies is €29.800 negatief ten opzichte

van €6.200 negatief in 2020. Mede door het positieve resultaat in 2021 is de financiële positie verder verbeterd ten opzichte van 2020. De solvabiliteit kwam ultimo 2021 uit op 33% (2020: 31%). De current ratio kwam ultimo 2021 uit op 1,35 (2020: 1,33). De kasstroom van IVN in 2021 is weergegeven in de jaarrekening. Over het algemeen kan gezegd worden dat de financiering van de activiteiten van IVN voldoende is gewaarborgd.

Toekomst en begroting 2022 Vereniging IVN

Het bestuur heeft vertrouwen in de toekomst van IVN. De organisatie zal naar verwachting in een consistente lijn doorgroeien, het aantal medewerkers en opdrachtgevers zal toenemen. De begroting van de Vereniging IVN voor 2022 is in de vergadering van november 2021 door de Raad van Toezicht vastgesteld. De begroting is gebaseerd op reeds toegezegde baten voor 2022 aangevuld met ramingen van de verwachte baten op basis van een vastgestelde groeidoelstelling van minimaal 5%. De verwachte exploitatiekosten zijn gebaseerd op de personele bezetting per eind 2021, rekening houdend met reeds bekende wijzigingen in aantal en arbeidsvoorwaarden, alsmede een inschatting van de overige exploitatiekosten.

De materiële kosten op projecten die in 2022 begroot zijn op €3.4259.000 zijn in onderstaande begroting opgenomen. Zowel in de totale baten

als in de lasten besteed aan de doelstelling. Voor 2022 is een resultaat van ca. € 151.000 begroot, een lichte stijging ten opzichte van de realisatie in 2021. Daarmee is IVN in een stabiele positie terechtgekomen waaraan het gevoerde beleid in de achterliggende jaren debet is.

Bedragen x € 1.000	2022 <i>begroting</i>	2021 <i>realisatie</i>	2021 <i>begroting</i>
Totale baten	15.780	15.481	14.817
Besteed aan doelstelling	14.667	14.596	13.664
Beheer & Administratie	843	649	754
Werving van baten	94	76	87
Financiële baten & lasten	25	18	9
Toevoeging aan continuïteitsreserve	76	57	303
Toevoeging aan bestemmingsreserve	75	85	-

Tabel 5: begroting 2021, Vereniging IVN enkelvoudig

De verwachte continuïteitsreserve zal hiermee ultimo 2022 uitkomen op € 2,9 mln. In de daaropvolgende vier jaar heeft IVN de ambitie om jaarlijks €150.000 aan de continuïteitsreserve toe te voegen om het doelvermogen ad. € 3,5 miljoen eind 2026 te bereiken.

Bijlagen

1. Verdeling reguliere bijdrage Nationale Postcode Loterij 2021
2. Verdeling reguliere subsidies provincies 2021
3. Subsidie Nationale Parken 2021 - Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2021 (na resultaatbestemming)

Bedragen in euro's	ref	31 december 2021	31 december 2020
ACTIVA			
Materiële vaste activa	<i>a</i>	940.657	840.990
Vorraden	<i>b</i>	204.093	148.460
Vorderingen en overlopende activa			
Nog te ontvangen projectsubsidies	<i>c</i>	687.463	528.391
Subsidies overheden	<i>d</i>	1.255.615	821.095
Debiteuren en overige subsidies	<i>e</i>	1.080.478	940.067
Belastingen en pensioenen	<i>f</i>	-	95.205
Overige vorderingen	<i>g</i>	176.063	70.290
		3.199.619	2.455.048
Effecten	<i>h</i>	69.476	99.915
Liquide middelen	<i>h</i>	5.116.345	5.523.627
Totaal		9.530.190	9.068.040
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	<i>i</i>	2.808.318	2.590.294
Bestemmingsreserves	<i>j</i>	372.539	261.544
		3.180.857	2.851.838
Aandeel derden			
SME Advies	<i>k</i>	8.573	13.827
Kortlopende schulden			
Crediteuren		720.107	530.674
Belastingen en pensioenen	<i>l</i>	755.701	687.409
Vooruitontvangen subsidies		4.270.226	4.582.821
Overige schulden en overlopende passiva	<i>m</i>	594.726	401.471
		6.340.760	6.202.375
Totaal		9.530.190	9.068.040

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2021

Bedragen in euro's	ref	2021 realisatie	2021 begroting	2020 realisatie
Baten				
Baten van particulieren	a	324.652	489.012	321.636
Baten van bedrijven	b	840.284	791.339	595.386
Baten van fondsen	c	200.931	297.429	300.877
Baten van andere not-for-profit organisaties	d	1.617.371	789.047	1.090.057
Baten van loterijorganisaties	e	1.684.175	1.820.840	1.731.700
Baten van subsidies van overheden	f	9.843.651	9.869.714	7.792.881
Som van de geworven baten		14.511.064	14.057.381	11.832.537
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	g	1.702.558	1.737.300	1.420.669
Overige baten		81.904	-	45.967
Mutatie onderhanden werk personeel		252.659	-	623.225
Totaal baten		16.548.185	15.794.681	13.922.398
Lasten	h			
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
Natuur en Gezondheid		1.968.928	1.776.308	653.512
Natuur in de Buurt		2.128.547	1.161.432	1.107.130
Kind en Natuur		4.281.614	2.978.731	3.075.765
Natuur en Recreatie		2.539.228	3.634.599	2.527.329
Natuur en Jongeren		779.733	683.195	812.612
Vrijwilligers en Educatie		1.399.766	1.544.021	2.547.643
Overige activiteiten		1.482.507	1.885.619	1.587.820
Activiteiten SME Advies		1.021.297	937.525	793.722
Totaal besteed aan doelstellingen		15.601.622	14.601.430	13.105.533
Beheer en administratie		685.825	754.271	659.001
Werving baten		75.802	87.032	73.101
Aandeel derden in resultaat		(5.254)	-	(1.095)
Totaal lasten		16.357.995	15.442.733	13.836.540
Saldo baten en lasten voor financiële baten en lasten		190.190	351.948	85.858
Financiële baten		1.250	-	3.257
Financiële lasten		(48.293)	(10.930)	(8.720)
Saldo financiële baten en lasten		(47.043)	(10.930)	(5.463)
Saldo baten en lasten		143.147	341.018	80.395
<i>Voorstel bestemming saldo baten en lasten:</i>				
Onttrekking resp. toevoeging continuïteitsreserve		58.084	341.018	97.318
Onttrekking resp. toevoeging bestemmingsreserves		85.063	-	(16.923)
Saldo baten en lasten		143.147	341.018	80.395
Bestedingspercentage baten		94,3%	92,4%	94,1%
Percentage eigen fondsenwerving		5,5%	5,5%	6,0%
Percentage beheer & administratie		4,1%	4,8%	4,7%

Kasstroomoverzicht 2021

Bedragen in euro's	2021	2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	143.147	80.395
Afschrijvingen	200.427	208.124
	343.574	288.519
Overname reserve ANMEC	159.940	
Overname reserve Natuurontdekkers	25.932	
Af- resp. toename aandeel derden	(5.254)	(6.069)
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	524.192	282.450
Toename voorraden	(55.633)	20.680
Toename vorderingen en overlopende activa	(744.571)	410.577
Toename effecten	30.439	10.668
Toename kortlopende schulden	138.385	(983.137)
<i>Verandering in werkkapitaal</i>	(631.380)	(541.212)
Kasstroom uit operationele activiteiten	(107.188)	(258.762)
Investerings in materiële vast activa	(300.094)	(179.566)
Bruto kasstroom uit investeringsactiviteiten	(300.094)	(179.566)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	(407.282)	(438.328)
Liquide middelen per 1 januari	5.523.627	5.961.955
Liquide middelen per 31 december	5.116.345	5.523.627
Toename (+) / afname (-) geldmiddelen	(407.282)	(438.328)

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

a Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Vereniging IVN en SME Advies bestonden uit het uitvoeren van projecten rondom NME en duurzaamheid. Het betreffen zowel educatieve projecten, bewustwordingscampagnes als uitvoerende educatieve taken. De doelstelling van IVN is om jong en oud te laten beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Dat doen we met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal. De doelstelling van SME Advies is om op innovatieve wijze bij te dragen aan de ontwikkeling van een duurzame samenleving met name vanuit sociaal-ecologisch perspectief.

Vestigingsadres

Vereniging IVN is gevestigd te Amsterdam en bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 34147938. In de geconsolideerde jaarrekening van Vereniging IVN zijn de cijfers van, Innovatie en Duurzaamheid B.V. (handelsnaam SME Advies) te Utrecht en Woldhuis Exploitatie B.V. te Apeldoorn volgens de integrale consolidatietechniek geconsolideerd.

Governance

De Vereniging IVN heeft het eigendom van 85% van de aandelen van SME Advies. Op basis van deze relatie dienen de cijfers van Vereniging IVN en SME Advies geconsolideerd te worden. De ca. 160 plaatselijke afdelingen van de leden van IVN zijn volledig autonoom. Deze afdelingen worden derhalve niet meegeconsolideerd.

Rubricering

Omwille van het inzichtvereiste is de rubricering van de baten herzien. De vergelijkende cijfers zijn dienovereenkomstig aangepast.

Overig

De Vereniging IVN is houder van het CBF-keurmerk omdat de vereniging begunstigde is van kansspel-activiteiten en fondsenwerving. De jaarrekening van Vereniging IVN over 2021 is derhalve opgesteld volgens de Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ 650). De jaarrekening is opgesteld in euro's en wordt vergeleken met de door het bestuur vastgestelde begroting 2021 en de realisatie 2020.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, heeft de directie van Vereniging IVN zich over verschillende zaken een oordeel gevormd en schattingen gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

NOW-steun

Binnen de consolidatiegroep is in 2021 door SME Advies gebruik gemaakt van de tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud werkgelegenheid (NOW-regeling). Dit betreft de subsidies vanuit NOW 3.1 en 3.2.

De ontvangen subsidie wordt in de geconsolideerde jaarrekening verantwoord onder de personele lasten met een eventuele voorziening voor terugbetalingsverplichtingen.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

b Grondslagen van waardering

Algemeen

Voorzover onderstaand niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op verkrijgingsprijs of nominale waarde.

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepaling van RJ 650 en de stellige uitspraken van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende entiteiten begrepen:

Vereniging IVN (groepshoofd), te Amsterdam

KvK nr. 34147938

Innovatie en Duurzaamheid B.V., te Utrecht, 85% belang

KvK nr. 30203878

Woldhuis Exploitatie B.V., te Apeldoorn

KvK nr. 68647484

In 2021 zijn de stichting IVN en de vereniging IVN samengevoegd en gefuseerd tot de nieuwe vereniging IVN.

Per 1 januari is Stichting ANMEC, het Amsterdams Natuur- en Milieu Educatie Centrum, onderdeel geworden van IVN.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de economische levensduur. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt jaarlijks beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor duurzame waardeverminderingen.

Financiële activa

Deelnemingen zijn op de netto-vermogenswaarde gewaardeerd, zonodig rekening houdend met een aandeel derden.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs rekening houdend met eventuele incourantheid. Indien de verwachting is dat de opbrengstwaarde lager is dan de historische kostprijs wordt de waardering hierop aangepast.

Nog te ontvangen projectsubsidies

Hieronder zijn de bestede uren en materiële lasten van onderhanden projecten per 31 december 2021 opgenomen. Het betreft het saldo van gerealiseerde projectlasten en reeds gedeclareerde baten. Een voorziening wordt gevormd voor projecten waarvan de verwachting is dat bij afronding de lasten hoger zullen zijn dan de baten. Indien de reeds gedeclareerde baten hoger zijn dan de lasten is het saldo opgenomen onder vooruitontvangen subsidies.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

De waardering van de effecten vindt plaats tegen de beurswaarde.

Liquide middelen

Waardering van liquide middelen vindt plaats tegen nominale waarde.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve dient als buffer om verplichtingen na te kunnen komen in financieel moeilijker tijden. Jaarlijks wordt de continuïteitsreserve verhoogd met een deel van het batig saldo danwel wordt een eventueel negatief saldo hierop in mindering gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Voor voorzienbare verliezen op onderhanden projecten wordt een voorziening getroffen die wordt opgenomen onder het onderhanden werk.

c Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de aan het boekjaar toegerekende baten en lasten. De lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn.

Opbrengstverantwoording

De baten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van over de omzet geheven belastingen.

Aandeel in acties van derden (NPL)

De reguliere uitkeringen welke voortvloeien uit de opbrengst van de Nationale Postcode Loterij worden als baten verantwoord in het jaar waarin deze uitkeringen worden ontvangen. Eventuele eenmalige uitkeringen van de Nationale Postcode Loterij worden evenredig met de gemaakte kosten in het betreffende jaar als bate verantwoord.

Baten uit subsidies en overige projectbaten

Baten en lasten van projecten worden toegerekend aan het jaar waarin het project wordt uitgevoerd. Meerjarige projecten worden in de exploitatie opgenomen in het jaar van afronding van het project. Projectverliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Verdeling van de lasten

In overeenstemming met RJ 650 worden de lasten verdeeld over de activiteiten.

Kosten beheer en administratie

De kosten van beheer en administratie worden berekend conform GDN-Richtlijnen. Vereniging IVN hanteert een norm van 6% voor de kosten beheer en administratie.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Pensioenen

De pensioenregeling welke van toepassing is voor medewerkers van Vereniging IVN is verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

De pensioenregeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Dit betreft een collectieve middelloonregeling waarbij de premie gedeeld wordt tussen werkgever en werknemer. Het bestuur van het fonds beslist jaarlijks of er indexatie plaatsvindt. De actuele dekkingsgraad van december 2021 is 106,6%.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingskosten worden separaat opgenomen in de winst- en verliesrekening. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Onderhanden projecten

De projectopbrengsten en projectkosten worden conform de algemene resultaatbepalingen vastgesteld in de periode waarover gerapporteerd wordt.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

Vereniging IVN is vrijgesteld van vennootschapbelasting. SME Advies is wel vennootschapbelasting plichtig. De belasting over het resultaat van SME Advies wordt berekend volgens de geldende fiscale regels.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2021

a Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris	Automatisering	Transport	Totaal
Stand per 1 januari 2021					
Verkrijgingsprijs	499.841	448.725	1.336.936	39.713	2.325.215
Cumulatieve afschrijving	-92.711	-333.987	-1.039.656	-17.871	-1.484.225
Boekwaarde per 1 januari 2021	407.130	114.738	297.280	21.842	840.990
Mutaties 2021					
Investeringen	68.586	137.932	93.576	-	300.094
Afschrijvingen	-30.058	-28.931	-133.495	-7.943	-200.427
Boekwaarde per 31 december 2021	445.658	223.739	257.361	13.899	940.657
Stand per 31 december 2021					
Verkrijgingsprijs	568.427	586.657	1.430.512	39.713	2.625.309
Cumulatieve afschrijving	-122.769	-362.918	-1.173.151	-25.814	-1.684.652
Boekwaarde per 31 december 2021	445.658	223.739	257.361	13.899	940.657
Afschrijvingspercentages	5%	10%	20%	20%	

De investeringen in gebouwen betreffen renovatiewerkzaamheden aan de panden in Orvelte en Apeldoorn ten behoeve van de doelstelling. De panden worden langdurig gehuurd van de Van Dijk Nijkamp Stichting en de Gemeente Apeldoorn. De overige materiële vaste activa zijn ten behoeve van de algemene bedrijfsvoering.

b Voorraden

Betreft de voorraad van de webwinkel.

c Nog te ontvangen projectsubsidies

	31-12-2021	31-12-2020
Personele kosten	567.562	411.831
Materiële kosten	139.901	122.560
Voorziening projectverliezen	(20.000)	(6.000)
	687.463	528.391

Dit betreft de ultimo boekjaar onderhanden projecten (hierna OHW), waarvan de bestede uren en kosten hoger zijn dan de reeds ontvangen opbrengsten. Het overige OHW betreft projecten waarbij meer opbrengsten zijn ontvangen dan de bestede uren en kosten.

d Subsidies overheden

Nog te ontvangen subsidies overheden	1.255.615	821.095
	1.255.615	821.095

e Debiteuren

Openstaande debiteuren	1.080.478	940.067
	1.080.478	940.067

f Belastingen

Pensioenpremie	-	95.205
	-	95.205

g Overige vorderingen

Vooruitbetaald en nog te ontvangen	176.063	70.290
	176.063	70.290

h Effecten & liquide middelen

Onder de effecten is een Triodos effectenrekening begrepen waarvan het saldo direct opvraagbaar is. De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

i Continuïteitsreserve	2021	2020
Saldo per 1 januari	2.590.294	2.492.976
Toevoeging van de bestemmingsreserve van Stichting ANMEC voortkomende uit fusie	159.940	-
Resultaatbestemming boekjaar	58.084	97.318
Saldo per 31 december	2.808.318	2.590.294

De continuïteitsreserve is, conform RJ 650, gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn zodat IVN ook in de nabije toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Nominaal gezien wordt de reserve getoetst aan de CBF norm en mag deze maximaal 1,5 maal de uitvoeringskosten bedragen. Gerelateerd aan de personeelslasten over 2021 is de reserve uitgekomen op 28% (2020: 30%) op basis van de geconsolideerde cijfers. De doelstelling is de reserve te laten groeien tot 3.5 mln in 2026.

j Bestemmingsreserves

Saldo per 1 januari	261.544	278.467
Toevoeging van de bestemmingsreserve van Stichting Natuurontdekkers	25.932	-
Resultaatbestemming boekjaar	85.063	(16.923)
Saldo per 31 december	372.539	261.544

De bestemmingsreserves van de Vereniging IVN betreffen de reserves van de voormalige vereniging welke door de nieuwe vereniging zijn overgenomen en een reserve ten gunste van de meerjarenvisie. Daarnaast is er een bestemmingsreserve opgericht voor de reserve van de in 2021 bij IVN aangesloten Natuurontdekkers. De doelbestemming van deze reserves is toegelicht in de toelichting op de enkelvoudige balans van de vereniging IVN.

k Aandeel derden

Saldo per 1 januari	13.827	19.896
Verkoop deelneming	-	(4.974)
Aandeel derden in resultaat boekjaar	(5.254)	(1.095)
Saldo per 31 december	8.573	13.827

Dit betreft het aandeel derden ad. 15% in de deelneming in SME Advies.

l Belastingen en pensioenen	31-12-2021	31-12-2020
Loonheffingen	595.146	562.647
Pensioenpremie	8.368	-
Toeristenbelasting	4.428	2.293
Omzetbelasting	147.759	122.469
	755.701	687.409

m Overige schulden en overlopende passiva

Vakantiedagen	373.217	223.731
Overige	221.509	177.740
	594.726	401.471

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Huur kantoren

Voor de huur van kantoren zijn overeenkomsten afgesloten waarvan de verplichtingen in 2021 per maand € 38.870 bedragen. De omvang van de verplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar bedraagt € 444.825. Langer dan 1 jaar bedraagt de omvang van de verplichtingen € 1.178.188.

Fiscale eenheid omzetbelasting

Op grond van een beschikking van de belastingdienst is er vanaf 2005 sprake van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting tussen SME Advies en Vereniging IVN. Daardoor is Vereniging IVN aansprakelijk voor de schulden uit hoofde van omzetbelasting van de fiscale eenheid.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2021

	2021 Realisatie	2020 Realisatie
a Baten van particulieren		
Contributies leden	313.645	301.064
Donaties	11.007	20.572
	324.652	321.636
b Baten van bedrijven		
Baten bedrijven voor de vereniging	840.284	578.971
Baten bedrijven voor de voormalige vereniging	-	16.415
	840.284	595.386
c Baten van fondsen		
Baten fondsen voor de vereniging	200.931	270.877
Baten fondsen voor de voormalige vereniging	-	30.000
	200.931	300.877
d Baten van andere not-for-profit organisaties		
Baten not-for-profit organisaties voor de vereniging	1.617.371	1.074.394
Baten not-for-profit organisaties voor de voormalige vereniging	-	15.663
	1.617.371	1.090.057
e Baten van loterijorganisaties		
Nationale Postcode Loterij - Reguliere bijdrage	1.350.000	1.369.500
Nationale Postcode Loterij - Extra projectbijdrage	334.175	362.200
	1.684.175	1.731.700

Tussen de NV Nationale Postcode Loterij en IVN is in 1996 een overeenkomst gesloten waarin is bepaald dat IVN als beneficiënt zal delen in de opbrengst van de loterij. Deze overeenkomst is in 2021 verlengd tot en met 2025. De besteding van de jaarlijkse bijdrage van de NPL wordt in bijlage 1 toegelicht.

f Baten van subsidies van overheden		
f.1 Subsidie Provincies regulier		
f.1 Subsidie Provincies regulier	2.855.012	2.946.954
f.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken		
f.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken	1.000.000	1.000.000
f.3 Overige subsidies overheden		
f.3 Overige subsidies overheden	5.988.639	3.845.927
	9.843.651	7.792.881

f.1 Subsidie Provincies regulier

Dit betreft de Provinciale subsidies die ten behoeve van de regionale activiteiten jaarlijks worden toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 2 toegelicht. De overige subsidies die door Provincies zijn toegekend zijn opgenomen onder de "overige subsidies overheden".

f.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken

Dit betreft de subsidies die ten behoeve van de activiteiten in de Nationale Parken zijn toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 3 toegelicht.

f.3 Overige subsidies overheden

Projectsubsidies provincies	1.986.638	1.779.468
Subsidies gemeenten	2.360.001	1.396.878
Overige subsidies overheden	1.642.000	669.581
	5.988.639	3.845.927

	2021 Realisatie	2020 Realisatie
g Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten		
Bijdragen deelnemers	172.829	74.214
Baten SME Advies	972.993	931.201
g.1 Brutomarge webwinkel	165.161	193.867
Overige baten als tegenprestatie	391.575	221.387
	1.702.558	1.420.669
g.1 Brutomarge webwinkel		
Omzet webwinkel	462.985	326.005
Kostprijs omzet webwinkel	(297.824)	(132.138)
	165.161	193.867

h Kosten beheer & administratie

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen van RJ 650 toegepast omdat IVN als fondsenwervende instelling onder de werking van deze richtlijn valt. De richtlijn schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de bestedingen van de organisatie aan de doelstelling en aan kosten van Beheer & Administratie alsmede Fondsenwerving. In verband hiermee is per functiegroep beoordeeld in welke mate er aan deze verschillende categorieën tijd wordt besteed. Daaruit is onderstaande verdeling

Urenbesteding	Doelstelling	Beheer & administratie	Fondsenwerving
Management & Directie	80%	10%	10%
Projectmanagement	100%	0%	0%
Officemanagement	90%	10%	0%
Communicatie	100%	0%	0%
Fondsenwerving	0%	0%	100%
Financiën, ICT, P&O	50%	50%	0%

In de kostenverdeelstaat worden de direct en indirect toerekenbare kosten toegewezen aan de doelstelling, Beheer & Administratie en Fondsenwerving. De direct toewijsbare kosten voor de doelstelling zijn alle materiële kosten voor de projecten. De niet direct toerekenbare kosten worden toegerekend aan de drie categorieën, zoals weergegeven in onderstaand overzicht:

Besteding (in €1.000)	Natuur en gezondheid	Natuur in de buurt	Kind en natuur	Natuur en recreatie	Jongeren	Vrijwilligers en educatie	Overige
Salarissen en sociale lasten	1.121	1.211	2.437	1.445	444	797	844
Pensioenlasten	95	102	206	122	38	67	71
Overige personeelskosten	85	91	184	109	34	60	64
Afschrijvingen	18	20	40	23	7	13	14
Huisvestingskosten	80	86	173	103	32	57	60
Kantoor en algemene kosten	81	88	177	105	32	58	61
Directe kosten	490	530	1.065	632	194	348	369
Totaal	1.969	2.129	4.282	2.539	780	1.400	1.483
Besteding (in €1.000)	SME Advies	Doelstelling	Fondsenwerving	Beheer & administratie		2021 realisatie	2020 realisatie
Salarissen en sociale lasten	679	8.977	43	394		9.414	7.998
Pensioenlasten	18	719	4	32		754	600
Overige personeelskosten	65	691	3	30		724	725
Afschrijvingen	19	154	1	7		162	178
Huisvestingskosten	51	641	3	28		672	614
Kantoor en algemene kosten	46	649	3	29		681	611
Directe kosten	143	3.770	19	167		3.956	3.111
Totaal	1.021	15.602	76	686		16.363	13.837

De kosten van Beheer & Administratie gerelateerd aan de totale kosten zijn voor 2021 uitgekomen op 4,5% (2020: 4,7%). Daarmee is de doelstelling om onder de norm van 6% te blijven ruimschoots behaald. Gedurende 2021 was het aantal FTE 152,93.

NOW-steun

SME Advies heeft in navolging van 2020 ook in 2021 gebruik gemaakt van de tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud werkgelegenheid (NOW-regeling). De ontvangen subsidie vanuit NOW 3.1 en 3.2 is in mindering gebracht op de personele lasten en bedraagt in 2021 € 63.886. Over de in 2020 ontvangen subsidies vanuit NOW 1.0, 2.0 en 3.0 is een terugbetalingsverplichting ontstaan van € 18.318. Hiermee is per saldo € 45.568 verantwoord in de jaarrekening van 2021.

Vennootschapsbelasting

Belastbaar bedrag SME Advies 2021

Resultaat voor belasting SME Advies	(36.024)
-------------------------------------	----------

Over dit resultaat is geen vennootschapsbelasting verschuldigd, het (negatieve) belastbaar bedrag wordt toegevoegd aan de compensabele verliezen. Hierover is geen belastinglatentie opgenomen.

Verantwoording Wet normering topinkomens (WNT) van Vereniging IVN

Bestuur en Directie

Het bestuur van Vereniging IVN wordt gevormd door de Algemeen Directeur, Jelle de Jong. De dagelijkse leiding is tevens in handen van het managementteam. De beloning van de bestuurder is als volgt weer te geven:

Dienstverband	2021	2020
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
Uren	36	36
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging	2021	2020
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	118.681	116.323
Beloningen betaalbaar op termijn	12.866	11.902
Totale bezoldiging	131.547	128.225
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	201.000

Aan de directeur zijn geen leningen of voorschotten verstrekt. De adviesregeling "Beloning directeuren Goede Doelen" geeft criteria om de zwaarte van de directiefunctie te wegen en komt zo tot normen voor maximale jaarinkomens. Op basis van deze criteria wordt de directiefunctie gewogen op 470 punten, waarbij voor 2021 een maximaal totaal jaarinkomen (exclusief sociale en pensioenlasten) van € 168.893 hoort. De directeur wordt beloond volgens de CAO Welzijn en blijft onder het maximum.

Toezichthoudende topfunctionarissen die onbezoldigd zijn:

De Raad van Toezicht van Vereniging IVN ontvangt geen bezoldiging voor hun taken. Alleen de gemaakte onkosten worden vergoed. Er zijn geen belaste onkostenvergoedingen betaald. De Raad van Toezicht bestaat ultimo 2021 uit: Jetske van den Bijtel, Rolf Boersma, Bart Franken, Hans Gilissen, Saskia de Jonge, Jurre Mulder en Janneken Sprangers.

Enkelvoudige Jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december 2021 (na resultaatbestemming)

Bedragen in euro's	ref	31 december 2021	31 december 2020
ACTIVA			
Materiële vaste activa	a	892.342	779.021
Financiële vaste activa	b	56.884	86.819
Voorraden		204.093	141.692
Vorderingen			
Nog te ontvangen projectsubsidies	c	689.985	512.128
Subsidies overheden	d	1.255.615	821.095
Debiteuren en overige subsidies	e	1.033.656	726.978
Vorderingen op groepsmaatschappijen	f	13.250	65.408
Belastingen	g	-	95.205
Overige vorderingen en overlopende activa		164.929	70.126
		3.157.435	2.290.940
Liquide middelen		4.547.994	4.786.203
Totaal		8.858.748	8.084.675
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	h	2.808.316	2.590.292
Bestemmingsreserves	i	372.541	-
		3.180.857	2.590.292
Kortlopende schulden			
Crediteuren		707.657	498.132
Schulden aan groepsmaatschappijen	j	8.300	-
Belasting, sociale premies en pensioen	k	700.514	564.925
Vooruitontvangen subsidies	l	3.865.793	4.106.081
Overige schulden en overlopende passiva	m	395.627	325.245
		5.677.891	5.494.383
Totaal		8.858.748	8.084.675

Enkelvoudige staat van baten en lasten 2021

Bedragen in euro's	ref	2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
Baten				
Baten van particulieren		324.652	489.012	-
Baten van bedrijven		851.459	791.339	579.721
Baten van fondsen		200.931	297.429	270.877
Baten van andere not-for-profit organisaties		1.617.371	789.047	1.054.389
Baten van loterijorganisaties	a	1.684.175	1.820.840	896.705
Baten van subsidies van overheden	b	9.843.651	9.869.714	7.792.881
Som van de geworven baten		14.522.239	14.057.381	10.594.573
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	c	729.565	759.597	486.366
Overige baten		75.329	-	10.616
Mutatie onderhanden werk personeel		184.528	-	1.748.251
Resultaat deelneming		(29.935)	-	(13.349)
Totaal baten		15.481.726	14.816.978	12.826.457
Besteed aan doelstellingen				
Natuur en gezondheid	d	1.971.048	1.776.308	692.640
Natuur in de buurt	d	2.130.839	1.161.432	1.173.418
Kind en natuur	d	4.286.224	2.978.731	3.259.920
Natuur en recreatie	d	2.541.962	3.634.599	2.678.649
Jongeren	d	780.573	683.195	861.265
Vrijwilligers en educatie	d	1.401.274	1.544.021	1.629.897
Overig	d	1.484.103	1.885.619	1.682.888
Totaal besteed aan doelstellingen		14.596.022	13.663.905	11.978.677
Beheer en administratie	d	648.766	754.271	666.359
Werving baten	d	75.884	87.032	77.478
Totaal lasten		15.320.672	14.505.208	12.722.514
Saldo baten en lasten voor financiële baten en lasten		161.054	311.770	103.943
Financiële baten		1.250	-	1.973
Financiële lasten		(19.157)	(9.130)	(8.600)
Saldo financiële baten en lasten		(17.907)	(9.130)	(6.627)
Saldo baten en lasten		143.147	302.640	97.316
Bestedingspercentage lasten		94,3%	92,2%	93,4%
Percentage beheer & administratie		4,2%	5,2%	5,2%
Resultaatbestemming				
Continuïteitsreserve		58.084		97.316
Reserve Meerjarenvisie		75.000		-
Reserve verenigingsactiviteiten		-		-
Reserve Natuurontdekkers		3.499		-
Reserve Woesteland		(398)		-
Reserve Scharrelkidsfonds		6.962		-
Totaal		143.147		97.316

Toelichting op de enkelvoudige balans

a Materiële vaste activa

	Verbouwing	Inventaris	ICT	Totaal
Stand per 1 januari 2021				
Aanschafwaarde	477.344	445.429	1.273.285	2.196.058
Cumulatieve afschrijving	(89.446)	(330.691)	(996.900)	(1.417.037)
Boekwaarde per 1 januari	387.898	114.738	276.385	779.021
Mutaties 2021				
Investerings	68.586	137.931	87.055	293.572
Afschrijvingen	(25.559)	(28.931)	(125.761)	(180.251)
Boekwaarde per 31 december 2021	430.925	223.738	237.679	892.342
Stand per 31 december 2021				
Aanschafwaarde	545.930	583.360	1.360.340	2.489.630
Cumulatieve afschrijving	(115.005)	(359.622)	(1.122.661)	(1.597.288)
Boekwaarde per 31 december 2021	430.925	223.738	237.679	892.342
Afschrijvingspercentages	5%	10%	20%	

b Financiële vaste activa

	2021	2020
Saldo per 1 januari	86.819	88.169
Aankoop deelneming	-	4.974
Resultaat lopend boekjaar	(29.935)	(6.324)
Saldo per 31 december	56.884	86.819
Kostprijs deelneming	29.374	29.374
Resultaat vorige boekjaren	57.445	63.769
Resultaat lopend boekjaar	(29.935)	(6.324)
Saldo per 31 december	56.884	86.819

Dit betreft een 85% belang in het aandelenkapitaal van Innovatie en Duurzaamheid B.V. (handelsnaam SME Advies), alsmede aan 100% belang in Woldhuis Exploitatie B.V. Laatstgenoemde vennootschap is opgericht op 26 april 2017.

c Nog te ontvangen projectsubsidies

Dit betreft de ultimo boekjaar onderhanden projecten waarvan de bestede uren en kosten hoger zijn dan de reeds ontvangen opbrengsten.

d Subsidies overheden

	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen uit hoofde van subsidies van overheden	1.255.615	821.095
	1.255.615	821.095

Deze vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

e Debiteuren en overige subsidies

Vorderingen op debiteuren	1.033.656	726.978
	1.033.656	726.978

f Vorderingen op groepsmaatschappijen

Rekening-courant Vereniging IVN	-	64.656
Innovatie en Duurzaamheid BV (SME Advies)	13.250	752
	13.250	65.408

g Belastingen	31-12-2021	31-12-2020
Pensioenpremie	-	95.205
	-	95.205

h Continuïteitsreserve	2021	2020
Saldo per 1 januari	2.590.292	2.492.976
Toevoeging reserve fusie ANMEC	159.940	-
Resultaatbestemming boekjaar	58.084	97.316
Saldo per 31 december	2.808.316	2.590.292

De continuïteitsreserve is, conform RJ 650, gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om te bevorderen dat IVN ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Nominaal gezien wordt de reserve getoetst aan de CBF norm en mag deze maximaal 1,5 maal de uitvoeringskosten bedragen. Gerelateerd aan de vaste personeelslasten over 2021 is de reserve uitgekomen op 31% (2020: 32%) op basis van de enkelvoudige cijfers. De doelstelling is de reserve te laten groeien tot 3.5 mln in 2026.

i Bestemmingsreserves		
Bestemmingsreserve Meerjarenvisie	2021	2020
Saldo per 1 januari	-	-
Resultaatbestemming boekjaar	75.000	-
Saldo per 31 december	75.000	-

De Bestemmingsreserve Meerjarenvisie is een reserve die wordt gebruikt voor grotere projecten die niet vanuit reguliere middelen worden gefinancierd maar wel nodig zijn voor de benodigde 'systeemverandering'. Het gaat hier specifiek om projecten die bijdragen aan onze doelstelling op langere termijn. Jaarlijkse wordt een deel van het resultaat toegevoegd aan deze reserve.

Bestemmingsreserve verenigingsactiviteiten	2021	2020
Saldo per 1 januari	-	-
Toevoeging reserve fusie Vereniging	233.221	-
Resultaatbestemming boekjaar	-	-
Saldo per 31 december	233.221	-

De Bestemmingsreserve verenigingsactiviteiten is de algemene reserve van de voormalige vereniging. De reserve wordt ingezet voor de continuïteit van de ondersteuning van afdelingen en leden van de landelijke vereniging.

Bestemmingsreserve Natuurontdekkers		
Saldo per 1 januari	-	-
Overname reserve Natuurontdekkers	25.932	-
Resultaatbestemming boekjaar	3.499	-
Saldo per 31 december	29.431	-

In 2021 heeft de Stichting Natuurontdekkers besloten hun activiteiten onder te brengen bij Vereniging IVN en daarmee hun eigen stichting te beëindigen. Het saldo van de financiële baten en lasten uit deze activiteiten wordt jaarlijkse aan de reserve toegevoegd of onttrokken.

Bestemmingsreserve Woesteland		
Saldo per 1 januari	-	-
Toevoeging reserve fusie Vereniging	8.012	-
Resultaatbestemming boekjaar	(398)	-
Saldo per 31 december	7.614	-

Woesteland is de jongerenafdeling van IVN. Het is een werkgroep en dus onderdeel van de landelijke vereniging. Hiermee worden de financiële baten en lasten meegenomen in de jaarrekening van de vereniging.

Bestemmingsreserve Scharrelkidsfonds

Saldo per 1 januari	-	-
Toevoeging reserve fusie Vereniging	20.313	-
Resultaatbestemming boekjaar	6.962	-
Saldo per 31 december	27.275	-

In 2013 heeft het landelijk bestuur van de voormalige vereniging besloten om een deel van de geworven baten uit fondsenwerving te reserveren in een fonds ten behoeve van projecten en activiteiten binnen het thema Kind & Natuur.

j	Schulden aan groepsmaatschappijen	31-12-2021	31-12-2020
	Woldhuis Exploitatie B.V.	8.300	-
		8.300	-
k	Belasting, sociale premies en pensioen		
	Loonheffingen	576.316	498.911
	Pensioenpremie	8.368	-
	Toeristenbelasting	4.428	2.293
	Omzetbelasting	111.402	63.721
		700.514	564.925
l	Vooruitontvangen subsidies		
	Subsidie Provincie regulier	25.675	47.087
	Tiny Forest - Nationale Postcode Loterij	190.847	477.852
	Schone Rivieren - Nationale Postcode Loterij	632.222	1.125.081
	Overige Projectsubsidies	3.017.049	2.456.061
		3.865.793	4.106.081
m	Overige schulden en overlopende passiva		
	Vakantiedagen	298.411	223.731
	Overige	97.217	101.514
		395.628	325.245

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

a Baten van loterijorganisaties

Bedragen in euro's	2021 Realisatie	2020 Realisatie
Nationale Postcode Loterij - Reguliere bijdrage	1.350.000	694.500
Nationale Postcode Loterij - Extra projectbijdrage	334.175	362.200
	1.684.175	1.056.700

De besteding van de reguliere bijdrage van de NPL wordt in bijlage 1 toegelicht.

b Baten van subsidies van overheden

b.1 Subsidie Provincies regulier	2.855.012	2.946.954
b.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken	1.000.000	1.000.000
b.3 Overige subsidies overheden	5.988.639	3.845.927
	9.843.651	7.792.881

b.1 Subsidie Provincies regulier

Dit betreft de Provinciale subsidies die ten behoeve van de regionale activiteiten jaarlijks worden toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 2 toegelicht. De overige subsidies die door Provincies zijn toegekend zijn opgenomen onder de "overige subsidies overheden".

b.2 Subsidie ministerie EZ inzake Nationale Parken

Dit betreft de subsidie van het ministerie van Economische Zaken die ten behoeve van onze activiteiten in de Nationale Parken jaarlijks wordt toegekend. De besteding van deze subsidie wordt in bijlage 3 toegelicht.

b.3 Overige subsidies overheden

Subsidies gemeenten	2.360.001	1.396.878
Projectsubsidies provincies	1.986.638	1.779.468
Overige subsidies overheden	1.642.000	669.581
	5.988.639	3.845.927

c Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten

Bijdragen deelnemers	172.829	71.112
Omzet accommodaties	391.575	221.387
c.1 Brutomarge webwinkel	165.161	193.867
	729.565	486.366

c.1 Brutomarge webwinkel

Omzet webwinkel	462.985	326.005
Kostprijs omzet webwinkel	(297.824)	(132.138)
Brutomarge webwinkel	165.161	193.867

d Kosten beheer & administratie

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen van RJ 650 toegepast omdat IVN als fondsenwervende instelling onder de werking van deze richtlijn valt. De richtlijn schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de bestedingen van de organisatie aan de doelstelling en aan kosten van Beheer & Administratie alsmede Fondsenwerving.

In verband hiermee is per functiegroep beoordeeld in welke mate er aan deze verschillende categorieën tijd wordt besteed. Daaruit is onderstaande verdeling voortgekomen:

Urenbesteding	Doelstelling	Beheer & Administratie	Fondsenwerving
Management & Directie	80%	10%	10%
Projectmanagement	100%	0%	0%
Officemanagement	90%	10%	0%
Communicatie	100%	0%	0%
Fondsenwerving	0%	0%	100%
Financiën, ICT, P&O	50%	50%	0%

In de kostenverdeelstaat worden de direct en indirect toerekenbare kosten toegewezen aan de doelstelling, Beheer & Administratie en Fondsenwerving. De direct toewijsbare kosten voor de doelstelling zijn alle materiële kosten voor de projecten. De niet direct toerekenbare kosten worden op basis van de relatieve urenbesteding per categorie toegerekend aan de drie categorieën, zoals weergegeven in onderstaand overzicht:

Besteding Bedragen in euro's	Natuur en gezondheid	Natuur in de buurt	Kind en natuur	Natuur en recreatie	Jongeren	Vrijwilligers en educatie	Overig
Salarissen en sociale lasten	1.120.516	1.211.355	2.436.665	1.445.074	443.746	796.607	843.694
Pensioenlasten	94.693	102.369	205.918	122.120	37.500	67.320	71.299
Overige personeelskosten	84.712	91.579	184.214	109.249	33.548	60.224	63.784
Afschrijvingen	18.207	19.683	39.592	23.480	7.210	12.944	13.709
Huisvestingskosten	79.628	86.083	173.158	102.692	31.534	56.610	59.956
Kantoor en algemene kosten	81.415	88.015	177.045	104.997	32.242	57.880	61.302
Directe (materiële) kosten	491.877	531.753	1.069.632	634.350	194.793	349.690	370.360
Totaal	1.971.048	2.130.839	4.286.224	2.541.962	780.573	1.401.274	1.484.103

Besteding	Doelstelling	Fondsenwerving	Beheer & administratie	2021 realisatie	2020 realisatie
Salarissen en sociale lasten	8.297.657	43.139	368.815	8.709.611	7.496.929
Pensioenlasten	701.219	3.646	31.168	736.033	586.168
Overige personeelskosten	627.309	3.261	27.883	658.453	684.297
Afschrijvingen	134.825	701	5.993	141.519	151.407
Huisvestingskosten	589.661	3.066	26.209	618.936	548.125
Kantoor en algemene kosten	602.897	3.134	26.798	632.829	567.010
Directe (materiële) kosten	3.642.455	18.937	161.900	3.823.292	2.688.578
Totaal	14.596.022	75.884	648.766	15.320.672	12.722.514

De kosten van Beheer & Administratie voor 2021 in relatie tot de totale kosten bedraagt 4,3% (2020: 5,2%). De doelstelling van IVN om onder de norm van 6% te blijven is in 2021 derhalve gehaald.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum welke invloed hebben op de jaarrekening.

Resultaatbestemming

De Raad van Toezicht heeft de door de Raad van Bestuur voorgestelde resultaatbestemming zoals opgenomen in de jaarrekening en weergegeven in de geconsolideerde staat van baten en lasten 2021 goedgekeurd.

Amsterdam, 25 juni 2022

Bestuur

Jelle de Jong

Raad van Toezicht

Hans Gilissen (voorzitter)

Jetske van den Bijtel

Rolf Boersma

Bart Franken

Saskia de Jonge

Boudewijn Kanen

Jurre Mulder

Janneken Sprangers

Origineel getekend door Jelle de Jong namens de Raad van Bestuur en de leden van de Raad van Toezicht.

Bijlage 1

Verdeling reguliere bijdrage Nationale Postcodeloterij 2021

	2021	2020
Activiteiten gericht op inhoudelijke speerpunten	150.000	145.000
Cursushuis	80.000	80.000
Kind en natuur	10.000	-
Duurzaamheid	10.000	10.000
Operatie Steenbreek	2.500	-
Natuur en gezondheid	5.000	5.000
Jongeren	35.000	40.000
Route app	7.500	10.000
Service activiteiten voor leden, regio's en afdelingen	89.500	94.500
Verzekering WA en ongeval	7.500	12.500
Servicedesk ledenservice en adm.	35.000	35.000
Websupport, onderhoud en ontwikkeling	25.000	25.000
Ledenadministratie	22.000	22.000
Activiteiten gericht op werving, binding en support leden	123.000	155.500
Lokale PR en werving	13.000	13.000
Ledenwervingsacties	15.000	15.000
Ledendag	-	15.000
Mens en Natuur	70.000	75.000
Interne communicatie	25.000	12.500
Vrijwilligersbeleid	-	25.000
Activiteiten ten behoeve van zichtbaarheid van IVN	153.000	162.500
Pers en publiciteit	8.000	7.500
Netwerkvorming	-	5.000
Campagnebudget	135.000	150.000
Op Podcast Natuurgidsen	10.000	-
Functioneren van de Vereniging	159.500	117.500
Bereik- en impactmeting	5.000	5.000
Vergader- en overige kosten LB	-	10.000
Besturing IVN	17.000	6.000
Beleidsondersteuning LB en LR	70.000	63.500
Vernieuwing statuten	-	9.000
Bestuurlijke projecten	2.500	2.500
Kosten fondsenwerving en partnerships	5.000	5.000
Training vertrouwenspersonen	-	5.000
1IVN	-	11.500
Samen meer Bereiken	60.000	-
Corporate Communicatie	600.000	600.000
Regionale bijdragen	75.000	75.000
Totaal ontvangen	1.350.000	1.350.000
Nog te besteden bijdrage in nieuwe boekjaar	-	19.500
Totaal besteed gedurende het boekjaar	1.350.000	1.369.500

Bijlage 2

Verdeling reguliere subsidie provincies 2021

In onderstaand overzicht staan de bedragen vermeld overeenkomstig de subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen voor reguliere jaarlijkse subsidies van de verschillende provincies.

	2021	2020
Provincie Drenthe	385.911	394.923
Provincie Flevoland	148.450	145.161
Provincie Fryslân	192.600	188.345
Provincie Gelderland	287.560	280.000
Provincie Groningen	121.000	119.000
Provincie Limburg	230.709	226.407
Provincie Noord-Brabant	170.195	170.195
Provincie Noord-Holland	184.850	196.000
Provincie Utrecht	197.139	192.201
Provincie Zeeland	606.598	704.722
Provincie Zuid Holland	330.000	330.000
	2.855.012	2.946.954

Bijlage 3

Subsidie Nationale Parken 2021 - Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

In de kolom "Toezegging" zijn de bedragen vermeld overeenkomstig de aanvraag en de brief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 7 juni 2021 (kenmerk DGNVLG / 21066105, verplichtingennummer: 1400011801)

In de kolom besteed zijn de werkelijke bestede en ingehuurde uren vermeld met daarnaast de omrekening in geld tegen tegen normtarieven.

	Toezegging	Besteed door IVN	
	euro	uren	euro
Lauwersmeer	66.739	818	68.973
Schiermonnikoog	37.288	88	7.907
Detachering Schiermonnikoog			29.390
De Alde Feanen	37.289	412	37.018
Drents-Friese Wold	54.062	602	54.090
Dwingelderveld	24.611	274	24.619
Drentsche Aa	66.739	793	66.738
Weerribben-Wieden	66.700	799	66.686
De Sallandse Heuvelrug	62.264	785	63.458
De Hoge Veluwe	37.289	415	37.288
Utrechtse Heuvelrug	32.814	326	29.291
Duinen van Texel	41.495	462	41.511
Zuid-Kennemerland	70.779	789	70.847
Oosterschelde	133.478	1.654	133.510
De Biesbosch	32.814	366	32.885
De Loonse en Drunense Duinen	58.732	752	59.732
De Groote Peel	34.386	424	34.743
De Maasduinen	34.386	408	34.836
De Meinweg	34.386	421	34.244
Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide	23.750	271	24.083
Landelijke ondersteuning	50.000	557	50.046
	1.000.000	11.413	1.001.896

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het Bestuur van IVN, Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van IVN, Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid (hierna: IVN) te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van IVN per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties' (hierna: RJ 650) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (hierna: WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van IVN zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Anticumulatiebepaling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, die bestaat uit:

- IVN in 2021;
- Thema's;
- Bestuur en organisatie (bestuursverslag);
- Financieel beleid;
- Overige gegevens;
- Bijlage 1: Verdeling reguliere bijdrage Nationale Postcode Loterij 2021;
- Bijlage 2: Verdeling reguliere subsidies provincies 2021;
- Bijlage 3: Subsidie Nationale Parken 2021 – Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 650 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 650 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 650.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 650 en de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 28 juni 2022

Mazars N.V.

Origineel was getekend door drs. R.C.H.M. Horsmans RA